

STORTINGET

Innst. 15 S

(2017–2018)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)

Prop. 1 S (2017–2018)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
1.1	Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7	1
1.2	Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7	5
2.	Komiteens generelle merknader	6
2.1	Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	6
2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	7
2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	12
2.3	Velorganisert arbeidsliv	12
2.4	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	14
2.5	Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7	15
2.6	Resultatområde 1 Administrasjon og utvikling.....	17
2.6.1	Kap. 600 Arbeids- og sosialdepartementet	17
2.6.2	Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.....	18
2.7	Resultatområde 2 Arbeid og velferd	19
2.7.1	Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	19
2.7.2	Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten	20
2.7.3	Kap. 606 Trygderetten	21
2.7.4	Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering.....	22
2.7.5	Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak	23
2.7.6	Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn.....	26
2.7.7	Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far	26
2.7.8	Kap. 2650 Sykepenger.....	26
2.7.9	Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger.....	27
2.7.10	Kap. 2655 Uførhet.....	28
2.7.11	Kap. 2661 Grunn- og hjelpetønad, hjelpemidler mv.....	31
2.7.12	Kap. 5701 Diverse inntekter.....	33
2.7.13	Kap. 2541 Dagpenger.....	33
2.7.14	Kap. 5705 Refusjon av dagpenger	34
2.7.15	Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.....	34
2.7.16	Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	35
2.8	Resultatområde 3 Pensjon	35
2.8.1	Kap. 611 Pensjon av statskassen.....	35
2.8.2	Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse	35
2.8.3	Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden	35
2.8.4	Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	35
2.8.5	Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	36
2.8.6	Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring	36
2.8.7	Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring	36
2.8.8	Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse	36
2.8.9	Kap. 660 Krigspensjon	36
2.8.10	Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn	36
2.8.11	Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP).....	37
2.8.12	Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år	37
2.8.13	Kap. 2670 Alderdom	38
2.8.14	Kap. 2680 Etterlatte.....	38
2.8.15	Kap. 2686 Stønad ved gravferd.....	39
2.9	Resultatområde 4 Arbeidsmiljø og sikkerhet	39
2.9.1	Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet.....	39
2.9.2	Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet	40

	Side
2.9.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).....	41
2.9.4 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen	41
2.9.5 Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.....	42
2.9.6 Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer	42
2.10 Kapitler under andre departement.....	42
2.10.1 Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne	42
2.10.2 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	43
3. Forslag fra mindretall.....	43
4. Komiteens tilråding	43

STORTINGET

Innst. 15 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 1 S (2017–2018)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Arild Grande, Siv Henriette Jacobsen og Hadia Tajik, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Atle Simonsen og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, viser til at Meld. St. 1 (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018) ble lagt frem av regjeringen Solberg 12. oktober 2017.

Komiteen fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018 for de kapitler som er fordelt til komiteen på rammeområde 7 i Stortingets møte 19. oktober 2017, jf. Innst. 1 S (2017–2018).

Komiteen viser til at det 22. november 2017 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2018 mellom regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018) 4. desember 2017.

Stortinget har i møte 4. desember 2017 vedtatt netto rammer på de ulike rammeområder. De fremsatte be-

vilgningsforslag i denne innstillingen bygger på vedtaket om rammenes størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

Det vises i denne sammenheng til de ulike kapitlene i denne innstillingen som tar for seg det aktuelle rammeområde.

Komiteen viser for øvrig til sine respektive partiers merknader i Innst. 2 S (2017–2018).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det flere steder i Prop. 1 S (2017–2018) er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Flertallet vil understreke at komiteens merknader til disse ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte den normale behandlingen gjennom regjeringens årlige melding til Stortinget hvor det gjøres rede for oppfølgingen av anmodningsvedtak.

1.1 Oversikt over kapitler og poster – rammeområde 7

Nedenfor følger en oversikt over regjeringens bevilgningsforslag under rammeområde 7 slik de fremkommer i Prop. 1 S (2017–2018).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017-2018)
Utgifter			
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>			
600		Arbeids- og sosialdepartementet	
	1	Driftsutgifter	220 020 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	53 150 000
	50	Norges forskningsråd	163 160 000
	70	Tilskudd.....	34 530 000
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.....	16 280 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	70 515 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	561 102 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Driftsutgifter	11 510 515 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	32 610 000
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	53 020 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	273 135 000
606		Trygderetten	
	1	Driftsutgifter	71 910 000
611		Pensjoner av statskassen	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 400 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 566 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	174 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	22 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter	26 000 000
	70	Tap/avskrivninger.....	2 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000
616		Gruppelivsforsikring	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	200 000 000
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	79 245 000
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	141 410 000
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	95 700 000
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.....	13 350 000
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 568 135 000
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 370 460 000
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	66 200 000
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	60 175 000
635		Ventelønn	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 000 000
640		Arbeidstilsynet	
	1	Driftsutgifter	621 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017-2018)
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 600 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 840 000
642		Petroleumstilsynet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	267 150 000
	21	Spesielle driftsutgifter	28 800 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt	
	50	Statstilskudd	122 060 000
646		Pionerdykkere i Nordsjøen	
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 540 000
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	
	1	Driftsutgifter	19 388 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 530 000
	70	Tilskudd til faglig utvikling	2 000 000
649		Treparts bransjeprogrammer	
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 853 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	184 000 000
664		Pensjonstrygden for sjømenn	
	70	Tilskudd	47 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP)	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 200 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000
<i>Barne- og likestillingsdepartementet</i>			
872		Nedsatt funksjonsevne	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 738 000
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	203 176 000
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	28 277 000
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	6 653 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat	-18 203 000
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-664 825 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	484 922 000
		3 Avskrivninger	135 451 000
		4 Renter av statens kapital	1 249 000
		5 Til investeringsformål	25 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	40 741 000
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 043 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	795 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017-2018)
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 170 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	169 000 000
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	91 275 000
	76	Bidragforskott.....	670 000 000
2650		Sykepenger	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	37 490 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 490 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 210 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	330 400 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 070 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	34 812 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	267 260 000
	72	Legeerklæringer.....	415 000 000
2655		Uførhet	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	86 330 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	83 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 900 870 000
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 549 375 000
	72	Stønad til servicehund.....	5 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning.....	128 000 000
	74	Tilskudd til biler.....	809 875 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler.....	3 211 180 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester.....	301 600 000
	77	Ortopediske hjelpemidler.....	1 533 025 000
	78	Høreapparater.....	711 975 000
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år.....	49 030 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	73 430 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	142 030 000 000
	72	Inntektspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 520 000 000
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 080 000 000
2680		Etterlatte	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 110 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	820 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	81 000 000
	74	Utdanningsstønad.....	300 000
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 900 000
2686		Stønad ved gravferd	
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	190 110 000
		Sum utgifter rammeområde 7	448 793 940 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Administrasjonsvederlag.....	14 830 000
	4	Tolketjenester.....	2 580 000
	5	Oppdragsinntekter mv.....	26 390 000
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag.....	27 720 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017-2018)
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån	22 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Premieinntekter	122 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter	118 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000
3635		Ventelønn mv.	
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	13 000 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn.....	400 000
3640		Arbeidstilsynet	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 809 000
	5	Tvangsmulkt	2 465 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 085 000
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	12 720 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 315 000
	3	Gebyr tilsyn.....	69 165 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5470		Statens pensjonskasse	
	30	Avsetning til investeringsformål	25 000 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	
	80	Renter	825 000 000
<i>Folketrygden</i>			
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 076 827 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	200 000 000
	80	Renter	1 700 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger.....	718 000 000
	87	Diverse inntekter.....	34 600 000
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	
	70	Dividende	200 000 000
5705		Refusjon av dagpenger	
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	23 000 000
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	800 000
		Sum inntekter rammeområde 7	3 633 606 000
		Netto rammeområde 7	445 160 334 000

1.2 Stortingets vedtak om rammesum for rammeområde 7

Ved Stortingets vedtak 4. desember 2017 er netto utgiftsramme endelig fastsatt til 445 498 676 000 kroner for rammeområde 7, jf. Innst. 2 S (2017–2018). De fremsatte bevilgningsforslag nedenfor under rammeområde

7 er i samsvar med denne netto utgiftsrammen, jf. Stortingets forretningsorden § 43.

I henhold til vedtak i Stortinget, jf. Innst. 1 S (2017–2018) skal arbeids- og sosialkomiteen også behandle følgende kapitler:

- Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne under Barne- og likestillingsdepartementet.

- Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn under Nærings- og fiskeridepartementet.

2. Komiteens generelle merknader

2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen Solberg har fremlagt et budsjett for en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, et sterkere sosialt sikkerhetsnett og en velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning. Store og viktige satsinger i statsbudsjettet for 2018 ligger under rammeområde 7.

Disse medlemmer viser til «Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet». Disse medlemmer mener det fremlagte budsjettforslaget godt ivaretar intensjonene i den politiske plattformen for regjeringen Solberg innenfor rammeområde 7.

Disse medlemmer viser til at budsjettene fremlagt de senere år fra regjeringen Solberg har sikret arbeid, aktivitet og omstilling. Politikken virker. Oljepris sjokket som ga to år med svak vekst, er nå avløst av økt vekst, økt sysselsetting og lavere arbeidsledighet. Disse medlemmer viser til nasjonalbudsjettet for 2016, der det ble vist til at om lag 70 pst. av sysselsettingsveksten fra 2004 til 2014 kom i form av arbeidsinnvandring.

Før finanskrisen var 72 pst. av befolkningen syssel satt, mens i 2013 var andelen falt til 69 pst. I samme periode var det en økning i antall ungdom som verken var i arbeid eller utdanning. Under den forrige regjeringen økte antallet ungdom som stod helt utenfor, fra 47 000 i 2008 til 70 000 i 2013, samtidig som norsk økonomi var i vekst. I 2016 var tallet 73 000, og andelen har stått på stedet hvil på 7 pst. siden regjeringsskiftet i 2013, selv etter det historiske fallet i oljeprisen som førte til større arbeidsledighet og en omstilling av norsk økonomi.

Disse medlemmer merker seg at nye analyser fra Nav viser at andelen som mottar trygd, blir stadig færre, og at utenforskapet har blitt redusert. Disse medlemmer viser til at i underkant av 20 pst. av befolkningen mottar Nav-ytelser, mot 24 pst. i 1992. I tillegg er perioden man mottar en ytelse, blitt stadig kortere. Etter at toppunktet ble nådd i 2003, har andelen som mottar livsoppholdsytelser, falt med 18 pst. Tiltak for å bremse veksten i helse relaterte utgifter, som innføringen av aktivitetskravet på sykepenger i 2004, har hatt stor effekt. Det er en stor reduksjon i andelen unge i aldersgruppen 18–29 år som mottar ytelser fra Nav, fra rundt 20 pst. i 1992 til rundt 12 pst. i dag.

Dette budsjettet sikrer et fortsatt høyt nivå på arbeidsmarkedstiltak, noe som skal bidra til å bedre den enkeltes jobbmuligheter, motvirke at enkeltmennesker

blir langtidsledige, og bidra til integrering av innvandre re og andre utsatte grupper på arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer merker seg at behovet for arbeidsmarkedstiltak, til helt ledige, vil være lavere i 2018. Det foreslås derfor en svak nedtrapping.

Disse medlemmer viser til at varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et viktig tiltak for uføretrygdede som har behov for spesielt, tilrettelegging og oppfølging. Bevilgningene til dette var foreslått økt med 15 mill. kroner, men ble styrket ytterligere med 25 mill. kroner i budsjettavtalen mellom de borgerlige partiene, for å gi flere uføretrygdede muligheter til å delta i arbeidslivet.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen foreslår videreføring av nasjonal ungdomsinnsats og videreføring av forsterket innsats mot langtidsledighet. Bevilgningsforslaget inkluderer oppfølging av de vedtatte endringene i regelverket for arbeidsavklaringspen ger (AAP). For å bidra til økt overgang til jobb vil dag pengemottakere som har et halvt år igjen av dagpenge perioden, få forsterket oppfølging av Nav. Oppfølgings samtaler vil realitetsorientere og motivere til forsterket jobbsøking. Hensikten med dette er å få de som har gått ledig, over i arbeid eller arbeidsrettet tilbud. Erfaring har vist at dette hindrer overgang til langtidsledighet. Økt oppfølging mot langtidsledighet er viktig både for den enkelte og for bærekraften i velferdsstaten.

Disse medlemmer viser til at dagpenger er ment å være en midlertidig inntektssikring for de som i en periode står uten arbeid, men nylig har avsluttet et arbeidsforhold og så raskt som mulig skal ut i en ny jobb. Gjennom kun å legge inntekt siste år til grunn, vil ordningen treffe de med nærmest tilknytning til arbeidsmarkedet. Regjeringens mål har vært å forsterke arbeidslinjen og styrke insentivene til en sterk og kontinuerlig tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre og Kristelig Folkeparti, der 305 mill. kroner tilbakeføres til overslagsbevilgningen for dagpenger i forhold til budsjettproposisjonen fra regjeringen. Disse medlemmer, i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, ber regjeringen fremme forslag til endringer av dagpengeordningen som styrker arbeidslinjen, og som på en bedre måte enn i dag ivaretar formålet om inntektssikring for de som nylig har blitt arbeidsledige.

Disse medlemmer mener det er viktig at det sosiale sikkerhetsnett treffer de som virkelig trenger det. Sikkerhetsnettet er velferdsstatens måte å hindre at de mest utsatte gruppene faller utenfor, og skal bidra til at alle får nødvendig hjelp til å delta i arbeidslivet og øvrige sosiale arenaer i samfunnet. Offentlige ordninger og tiltak under arbeids- og velferdspolitikken er sentrale i arbeidet for å skape et best mulig sikkerhetsnett.

Disse medlemmer støtter at budsjettforslaget styrker ordningen for fosterforeldre med dagpenger og/

eller AAP. Samtidig merker disse medlemmer seg at et utvalg skal se på rammevilkårene for fosterforeldre.

Disse medlemmer merker seg regjeringens forslag om å styrke hjelpemiddelområdet på utvalgte områder. Det foreslås også å innføre en permanent ordning med servicehunder. Dette vil sikre at de med fysiske funksjonsnedsettelse får hjelp med praktiske gjøremål.

Disse medlemmer kjenner til og anerkjenner det omfattende arbeidet som er igangsatt og har pågått i flere år med å gjøre Nav mer brukerorientert. Det er viktig å huske på at Navs legitimitet, som forvalter av store verdier, er essensiell. Folk som er avhengig av ordninger fra Nav, trenger å føle seg sikre på at Nav forvalter disse ordningene riktig, og til beste for den enkelte. Arbeids- og velferdsforvaltningen er sentral for gjennomføring av arbeids- og velferdspolitikken. Den skal bidra til mål om flest mulig i arbeid, relevante tilbud til dem som ikke kan jobbe, og yte god service til brukerne.

Disse medlemmer viser til at Nav får økt handlefrihet. Et overordnet mål er at Nav blir mer brukerrettet. Den enkelte må få informasjon på en måte og et nivå som ser dem som enkeltmenneske, og som de kan forstå og nyttiggjøre seg. En viktig del av moderniseringen av Nav er modernisering av IKT-systemene. Selvbetjeningsløsninger kan både øke servicenivået, frigjøre ressurser og gi bedre brukeropplevelse. Disse medlemmer vil presisere at prosjektet må ha fokus på nyttige leveranser, og merker seg at det foreslås en bevilgning på 631,6 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til budsjett skal sikre økonomisk vekst, flere i arbeid og bærekraftige velferdsordninger. Det er igjen god vekst i økonomien, samtidig med omstillinger innenfor mange bransjer. Dette gir utfordringer og muligheter som disse medlemmer mener forslaget til budsjett møter på en god måte.

2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er bekymret over det store antallet som står utenfor arbeidslivet, og den langsiktige trenden med fallende sysselsetting. Særlig er det alarmerende at svært mange unge står utenfor jobb og utdanning, at antallet unge uføre øker, og at antallet sosialhjelpsmottakere fortsatt går opp.

Etter disse medlemmers syn gir dette særlig to utfordringer, både at mange mennesker ikke får brukt evnene sine i arbeidslivet, og at vi i fremtiden kan få store problemer med å finansiere våre velferdstjenester. Under komiteens høring trakk både NHO, Virke og LO frem fallende sysselsetting som et alvorlig problem, og LO viser i sine innspill til at sysselsettingen som forventes fremover, er for svak til å ta igjen tapte sysselsettingsandeler:

Sysselsettingsveksten som forventes i årene fremover er ikke i nærheten av å bringe sysselsettingsandelen tilbake til 2013-nivå, da den sittende regjeringen tiltrådte.

Disse medlemmer merker seg at nedgangen i andelen sysselsatte har vært størst blant menn i de normalt mest arbeidsføre aldersgruppene, og er nå lavere enn både i Sverige, Danmark og Tyskland. Norge ligger ifølge svar på Arbeiderpartiets budsjettsspørsmål 119 på 9. plass når landene rangeres fra høyest til lavest sysselsettingsandel i alderen 15–64 år i OECDs medlemsland i 2016. Dette er en nedgang fra 3. plass da regjeringen Solberg tiltrådte.

Etter disse medlemmers syn er det viktigste målet på at vi lykkes i arbeids- og sosialpolitikken hvor mange som er i jobb. Det er positivt at arbeidsledigheten har falt den senere tid. Men det er svært bekymringsfullt at mange går fra å være arbeidsledige til å stå permanent utenfor arbeidslivet, en situasjon som fra forskerhold har blitt beskrevet som at arbeidsledigheten biter seg fast som uforhet.

Flere i arbeid

Disse medlemmer støtter synet som ble fremmet av Arbeid & Inkludering i NHO under komiteens høring om at vi i en tid med fallende arbeidsledighet har en historisk sjanse til å løfte flere fra trygd til jobb. Også andre av høringsinstansene, som Norsk Industri, etterspurte økt satsing på arbeidsmarkedskurs (AMOkurs), bedriftsintern opplæring og fagbrev, Norges redetorforbund understreket at for deres medlemmer er krisen langt fra over. UNIO med flere fremhevet behovet for flere tiltaksplasser. Desto mer skuffende er det å oppleve at dagens regjering ikke benytter sjansen til å satse for å få flere i jobb, men derimot kutter i antallet tiltaksplasser.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett med forslag til betydelig økte satsinger som stimulerer både folk og bedrifter til arbeid: Økt bruk av lønnskudd som reduserer arbeidsgivers risiko ved å ansette folk, opplæring som kvalifiserer til ledige jobber, arbeidstrening som gir arbeidssøkeren relevant arbeidserfaring. Sammen med satsinger innen utdanning, som flere lærlinger og tiltak mot frafall i videregående skole, vil disse medlemmer bidra til å hjelpe flere inn i arbeidslivet. Arbeiderpartiet prioriterer også å opprettholde Nav-veiledere i den videregående skolen i Oslo, som regjeringen foreslår fjernes.

Ventetiden for å få tilgang til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne er lang. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett med en betydelig satsing på flere arbeidsmarkedstiltak, som med klarere prioriteringer bør gjøre det mulig å satse mer på Arbeidsforberedende treningsiltak (AFT-tiltaket), og viser til forslag under kap. 634

om å sikre at AFT-tiltaket prioriteres med økning i antall plasser.

Enkelte grupper trenger noe ekstra støtte for å komme i jobb. Det kan være langtidsledige, unge uten fullført videregående og enkelte grupper innvandrere. Disse medlemmer merker seg at regjeringen selv skriver at enkelte grupper i 2018 kan ha økt behov for arbeidsmarkedstiltak, samtidig som de reduserer antallet tiltak. I svar på budsjettspørsmål 459 fremkommer det at antallet flyktninger som deltar i arbeidsmarkedstiltak har økt fra 5 500 i 2015 til over 9 600 i 2017, samt at i budsjettspørsmål 321 fremkommer det at over 7 000 flyktninger vil kunne avslutte introduksjonsprogram i 2018. Regjeringen skriver i budsjettet at enda flere flyktninger vil kunne ha behov for arbeidsmarkedstiltak i 2018. Da er det etter disse medlemmers syn overraskende at regjeringen likevel velger å kutte i arbeidsmarkedstiltak, noe som vil kunne ramme arbeidet for å få flere flyktninger i jobb, samtidig som det vil være negativt for andre grupper, som unge ledige og langtidsledige.

Disse medlemmer er positive til kompetansehevende tiltak for arbeidsledige. Kompetanse er i mange sammenhenger en ferskvare, der man fort kan bli utdatert hvis man ikke er i arbeid eller relevant utdanning. Disse medlemmer mener man bør utrede endringer for i større grad å åpne opp for muligheter til å ta utdanning, herunder utdanning som gir studieoppeheng mens man mottar dagpenger. Dette kan gjøres ved å endre dagpengereguleringen på dette punktet samtidig som alle kravene til å være aktiv arbeidssøker opprettholdes. Hvis man får jobbtilbud, er man forpliktet til å ta jobbtilbudet. Forslaget skal videreføre prinsippet i dagens regler om at arbeidsledige først og fremst skal søke arbeid. En eventuell åpning for kombinerte dagpenger og utdanning skal ikke medføre at arbeidsledige bruker mindre tid og får mindre krav på jobbsøking enn i dag.

Disse medlemmer vil gi Nav styringen på bruken av tiltaket ved at dagpengemottakeren må søke Nav om å begynne på et studium. Nav må vurdere om studiet vil styrke dagpengemottakerens sjanser til å få arbeid og ikke svekke mottakerens jobbsøking. Finansiering av studiene må dekkes av jobbsøkeren selv uten tilskudd til reise, studieavgift o.l. Disse medlemmer mener regelendringen kan gjøres midlertidig eller som et avgrenset forsøksprosjekt, og viser til forslag under kap. 2541 om å utrede adgang til i større grad å åpne opp for å ta utdanning mens man mottar dagpenger.

Mange unge som i dag står utenfor arbeidslivet, mangler relevant og grunnleggende kompetanse arbeidslivet etterspør. Særlig er situasjonen vanskelig for unge som mangler fullført videregående opplæring, og disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets budsjettspørsmål 489, hvor det fremkommer at over 3 000

unge som mottar dagpenger, ikke har fullført videregående skole.

Til og med september 2017 var det i gjennomsnitt 3 320 helt ledige dagpengemottakere under 30 år som ikke hadde fullført videregående opplæring, ifølge tall fra Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at disse sikres grunnleggende formell kompetanse, og at Nav skal satse mer på kompetansehevende tiltak, herunder utdanningstiltak, en mer fleksibel praktisering av dagpengereguleringen og mer bruk av lønntilskudd. Disse medlemmer ønsker å justere regelverket for dagpenger og viser til forslag under kap. 2541 om å endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.

Andelen unge som ikke er i arbeid, er høy, og antallet unge uføre øker drastisk. Ordningen med arbeidsavklaringspenger fungerer ikke godt nok, og for mange som har noe arbeidsevne, blir likevel 100 pst. uføre. Manglende fullføring av videregående opplæring er en viktig del av problemstillingen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett med en betydelig satsing på inkludering, helse- og kompetansetiltak overfor unge som per i dag står utenfor arbeidsliv og utdanning.

Disse medlemmer foreslår også at det settes i gang en aktivitets- og jobbreform for unge på gradert uføretrygd for direkte å motvirke den bekymringsfullt store økningen i antallet unge uføre. Reformen skal inneholde bedre planlegging, oppfølging og gjennomføring av ordningen med arbeidsavklaringspenger slik at flere kommer tilbake i arbeid, økt bruk av gradert uføretrygd med tiltak for at personer med gradert uføretrygd skal få brukt sin arbeidskapasitet. Disse medlemmer mener Nav skal få et overordnet ansvar for å sikre at det finnes jobber tilpasset denne gruppen både i offentlig og privat sektor, samt at kommunene i tillegg skal få en plikt til å sikre at denne gruppen får jobb. Kommunenes merkostnader til ordningen skal dekkes inn, og disse medlemmer mener reformen først skal innføres for personer født i eller etter 1990, og viser til forslag under kap. 2655 om å gjennomføre en aktivitetsreform med jobbgaranti for unge på gradert uføretrygd.

Disse medlemmer mener ordningen med midlertidig lønntilskudd må tilpasses til også å omfatte lærlinger som kommer fra et tiltaksløp. AFT-tiltaket er da et hensiktsmessig tiltak for å starte et fagopplæringsløp for denne målgruppen, og at de går over på midlertidige lønntilskudd for lære- eller praksiskandidater som en forlengelse av tiltaket. Disse medlemmer viser til forslag under kap. 634 om å legge til rette for at

tiltaksdeltakere som har nytte av fagbrev for å få jobb, sikres denne muligheten i forlengelsen av AFT-tiltaket.

Disse medlemmer viser til at regjeringen tidligere har kommet med forslag om å etablere et hurtigspor for å bringe flere flyktninger raskere inn i arbeidslivet, uten at regjeringens utspill har medført særlig synlige satsinger gjennom budsjettet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett med flere tiltak og økte bevilgninger for å bidra til at flere flyktninger kommer raskt inn i arbeidslivet, herunder økte bevilgninger til Navs arbeid med realkompetansevurdering i mottak.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, som vil inkludere flere i arbeidslivet gjennom en sterkere satsing på arbeidsmarkedstiltak, herunder en økning i antallet varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA-plasser). Det bør gjennomføres en opptrappingsplan for å øke antallet VTA-plasser, samt at ansvaret for VTA beholdes i statlig regi. Disse medlemmer viser til forslag under kap. 634 om å stanse forsøket med Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i kommunal regi.

De fleste mennesker i varig tilrettelagt arbeid jobber i en arbeidsmarkedsbedrift, men om lag 1 600 personer er deltakere i Varig tilrettelagt arbeid ordinær. Disse medlemmer er positive til at ordinært arbeid benyttes som arena for arbeidsmarkedstiltak, men det er viktig at også disse deltakerne sikres god og tilrettelagt oppfølging, og disse medlemmer viser til forslag under kap. 634 om å gå gjennom oppfølgingen av deltakerne på Varig tilrettelagt arbeid ordinær.

Et seriøst og organisert arbeidsliv

Disse medlemmer mener grunnlaget for den norske samfunnsmodellen er et organisert arbeidsliv med ryddige lønns- og arbeidsbetingelser. Derfor er det svært bekymringsfullt at stadig færre arbeidstakere er fagorganiserte. Dette skjer samtidig med at kriminalitet og useriøsitet har fått vokse frem i stadig nye deler av det norske arbeidslivet. Det politiske flertallet har de siste årene gjort lite for å stanse den negative utviklingen.

Arbeidstilsynet og arbeidstakerorganisasjonene er entydige i sin tilbakemelding om at arbeidslivskriminaliteten er blitt grovere, mer omfattende og sammensatt. Det avdekkes flere og alvorligere eksempler på sosial dumping, grov utnyttning av arbeidstakere og kriminalitet i det norske arbeidslivet. Det har alltid vært en politisk oppgave sammen med partene i arbeidslivet å slå ring om et seriøst og organisert arbeidsliv.

Disse medlemmer merker seg at en rekke av arbeidslivets parter kritiserte regjeringens forslag til statsbudsjett for svak satsing mot arbeidslivskriminalitet. Spekter var tydelige på at a-krimsentrene må styrkes, LO ba om en betydelig satsing på Arbeidstilsynet, UNIO fremhever at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet må

styrkes, YS etterspør hvor satsingen er i budsjettet, Byggenæringens Landsforening, jf. deres høringsinnspill, har dette som en av sine hovedsaker:

Vi vil derfor ta opp manglende bevilgninger til utvidelse av ordningen med a-krimsentre i byene og kuttet i bevilgningene til Arbeidstilsynet.

Disse medlemmer mener myndighetene må ta sitt ansvar for et seriøst og organisert arbeidsliv og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en betydelig tiltakspakke mot arbeidslivskriminalitet med økte bevilgninger til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, Økokrim og Skatteetaten, skarpere virkemidler og sanksjoner og bidrag til at flere skal bli fagorganiserte. Disse medlemmer mener det skal slås hardere ned på ulovlig innleie av arbeidskraft, og går inn for å bygge ut ytterligere ett arbeidslivskriminalitetssenter for å nå Arbeiderpartiets mål om at hele landet skal dekkes av slike sentre, og viser til forslag under kap. 640 om å etablere arbeidslivskriminalitetssentre som dekker hele landet, og sikre felles opplæring og planer for disse.

Disse medlemmer vil utvide ordningen med regionale verneombud til også å omfatte transportbransjen, og mener det bør etableres Treparts bransjeprogram innen bilbransjen og anleggsbransjen.

Høy organisasjonsgrad i arbeidsmarkedet er et bærende element i den norske modellen. Det bør være attraktivt for både arbeidstakere og arbeidsgivere å organisere seg. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at en større del av fagforeningskontingenten skal kunne trekkes fra på skatten. I tillegg mener disse medlemmer at den norske modellen og arbeidslivets regler må få en større plass i utdanningssystemet, og vil legge til rette for at elevene får kunnskap om organiseringen av arbeidslivet, herunder samarbeidet med arbeidslivets parter, svart arbeid og retter og plikter som arbeidstaker, og viser til forslag under kap. 600 om å sikre et bedre samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivets parter, blant annet gjennom å bidra til at kunnskap om arbeidslivet får økt plass i relevante utdanninger og opplæringsløp.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at arbeidsinnvandrere får bedre opplæring om arbeidslivets regler, rettigheter og plikter. En bedre opplæring i sikkerhetskultur og språk vil kunne virke positivt inn på antallet ulykker i arbeidslivet, og disse medlemmer viser til forslag under kap. 600 om å sikre at arbeids- og tjenesteinnvandrere gis bedre opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.

Disse medlemmer mener det er en politisk oppgave å bidra til et likestilt arbeidsliv, sammen med

partene i arbeidslivet. Regjeringen Stoltenberg II gjennomførte offensive tiltak for økt likestilling i arbeidslivet med konkrete tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, tiltak som er fjernet under nåværende regjering. Disse medlemmer viser til forslag under kap. 601 om å utvikle og innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, herunder søkbare midler for konkrete tiltak med dette som mål.

Økende sosiale forskjeller

Disse medlemmer er bekymret for økende økonomiske og sosiale forskjeller som dokumentert av blant andre Statistisk sentralbyrå (SSB). De nyeste tallene fra SSBs Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger (2015) viser at forskjellene målt etter det internasjonale målet Gini-koeffisient for hele befolkningen viser den største ulikheten målt siden 2005. Samme kilde viser at antall barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, øker:

Andelen barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt fortsetter å øke og var på 10 prosent i 2015, mot 9,4 prosent året før.

Disse medlemmer viser til komiteens høring der UNICEF gjennom svar på spørsmål fra komiteen fremhevet at dette ikke kun er en utfordring i innvandrersfamilier, men at det også er en negativ utvikling for familier med barn som ikke har innvandrerbakgrunn. Etter disse medlemmers syn bør dagens regjeringspartier bekymre seg for mangelen på egne politiske tiltak for å redusere forskjellene heller enn å gjøre forskjellsdebatten til en innvandringsdebatt.

Disse medlemmer mener regjeringen Solbergs politikk med å gjøre skattesystemet mindre omfordelende, samtidig som det kuttes i ytelser til de som allerede har lite, har bidratt til denne negative utviklingen. Også i årets budsjett foreslår regjeringen usosiale kutt ved å gå inn for et betydelig kutt i dagpenger uten at de kan godtgjøre at dette vil få flere i jobb. Forskere mener det vil kunne bidra til det motsatte. I tillegg vil det bidra til økte forskjeller. Av de rundt 3 500 personene som nå vil miste sine dagpenger, er en av ti enslige forsørgere, hver tredje har barn. Til sammen rammes om lag 19 000 mennesker av regjeringens kuttforslag. At det er unge, midlertidig ansatte og andre som ikke har fått seg et fast arbeidsforhold, mange av disse med barn, som nå skal miste sine rettigheter, kan ikke disse medlemmer akseptere og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der Arbeiderpartiet går imot regjeringens foreslåtte kutt i dagpengene.

Disse medlemmer viser til Stortingets enstemmige vedtak 11. mai 2017:

Stortinget ber regjeringa snarast innføre ei overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytningar, som sikrar at dei ikkje tapar økonomisk på å vere fosterfor-

eldre. Ordninga skal gjelde fram til eit nytt regelverk for fosterheimar er på plass.

Til tross for Stortingets enstemmige vedtak om at ingen fosterforeldre lenger skulle få kutt i trygden fordi de mottar godtgjøring som fosterforeldre, velger regjeringen Solberg å gjennomføre dette kun for fosterforeldre som mottar dagpenger og arbeidsavklaringspenger, og ikke for fosterforeldre med andre typer ytelser, som for eksempel overgangsstonad, etterlattepensjon eller uføretrygd. Disse medlemmer viser til at dette er en altfor snever tolkning av Stortingets vedtak. Kutt i trygdeytelsene vil også ramme fosterbarna i familier med denne typen trygdeytelser. Disse medlemmer viser i den forbindelse til forslag i sitt alternative statsbudsjett for 2018, om at alle fosterforeldre skal omfattes, i tråd med Stortingets enstemmige vedtak.

Disse medlemmer er også kritiske til at regjeringen først etter 7,5 måneder – og da kun for en begrenset personkrets – bare kommer tilbake til Stortinget med forslag til en overgangsordning, samtidig som en permanent løsning skyves ut på ubestemt tid. Disse medlemmer viser til sitt forslag i forbindelse med salderingen av statsbudsjettet for 2017, der det foreslås at den, i statsbudsjettet for 2018, vedtatte overgangsordningen for fosterforeldre med dagpenger eller arbeidsavklaringspenger gis tilbakevirkende kraft med virkning fra 11. mai 2017, tidspunktet da Stortinget gjorde sitt enstemmige vedtak.

Mer rettferdig pensjon

Disse medlemmer viser til at det verken i statsbudsjettet for 2016 eller i proposisjonen om trygdeoppgjøret for 2015 fremkom at trygdeoppgjørene ikke lenger skulle legges frem som egen sak for Stortinget. Etter 2016 har ikke regjeringen lenger lagt frem trygdeoppgjøret for Stortinget i forbindelse med revidert budsjett, noe landets pensjonister har reagert kraftig på. Disse medlemmer mener måten trygdeoppgjøret tidligere ble behandlet på, sikret en god demokratisk behandling av et oppgjør som omfatter over en million pensjonister og uføretrygdede, og viser til forslag fremmet i Meld. St. 4 (2017–2018) om Regulering av pensjoner i 2017 og pensjonisters inntektsforhold:

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre praksisen med at trygdeoppgjørene legges frem som egen sak for Stortinget fra og med trygdeoppgjøret for 2018.

Disse medlemmer mener de siste årenes svake utvikling av pensjoner til utbetaling viser at dagens reguleringsmåte har svakheter. Det er, etter disse medlemmers syn, mulig å finne mer rettferdige reguleringsmetoder som ikke bryter med pensjonsforliket, men som samtidig sikrer en mer rettferdig pensjon, og disse medlemmer viser til forslag fremmet i

Meld. St. 4 (2017–2018) Regulering av pensjoner i 2017 og pensjonisters inntektsforhold:

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig legge frem sak om endring av reguleringsprinsippene for løpende pensjoner fra lønnsutvikling fratrukket 0,75 pst. til faktisk gjennomsnitt av lønns- og prisutvikling.

Alle skal med

Disse medlemmer er positive til økt bruk av teknologiske løsninger for Navs brukere, som både kan gi bedre tjenester og gi innsparinger som kan brukes til videre forbedringer. Det er likevel slik at enkelte brukere kan ha problemer med å benytte nettløsninger, og det er etter disse medlemmers syn avgjørende at alle som har behov for hjelp og informasjon fra Nav, skal få dette basert på sine behov. Disse medlemmer viser til at regjeringen har fjernet anledningen til å motta utbetalingsinformasjon fra Nav i posten, og at dette har gått ut over en rekke av Navs brukere, som ikke lenger har den oversikt de ønsker å ha. Særlig gjelder dette en rekke eldre brukere som tidligere har mottatt pensjons-slippen i posten. Disse medlemmer viser til forslag i Representantforslag 11 S (2017–2018):

Stortinget ber regjeringen fra 1. januar 2018 gi alle som mottar pensjonsytelser, valgfri rett til å få utbetalingsinformasjonen tilsendt løpende, pr. post.

Disse medlemmer viser til at Stortinget, mot stemmene fra regjeringspartiene og Venstre, 30. november påla regjeringen fra 1. juli 2018 å gi alle som mottar pensjonsytelser, valgfri rett til å få utbetalingsinformasjonen tilsendt løpende, per post.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 48 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven mv. (pleiepen-ger ved pleie av syke barn), jf. Innst. 246 L (2016–2017) fremmet flere forslag til forbedringer som ble nedstemt av regjeringspartiene og Venstre. Sentralt i Arbeiderpartiets forslag var en større anledning til å motta pleiepen-ger ut over regjeringens foreslåtte maksgrense, samt forslag om å ikke ha en aldersgrense for utviklingshemmede. Disse medlemmer viser til merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 17 LS (2017–2018) for en betydelig bedre pleiepengeordning, jf. Innst. 59 L og 60 S (2017–2018).

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen signaliserer at de ønsker å overføre mer av ansvaret for hjelpemidler fra stat til kommune. En overføring av ansvaret til kommune vil ikke sikre likebehandling. Heller ikke vil det bidra til at hjelpemiddelformidlingen fortsatt skal være blant verdens beste. Det er et viktig prinsipp at alle skal få de hjelpemidlene de har rett til, uavhengig av hvor de bor i landet. Disse medlemmer viser til at regjeringens intensjon om å overføre ansvaret fikk massiv kritikk fra Funksjonshemmedes Fellesorga-

nisasjon (FFO), Handikapforbundet, en rekke andre brukerorganisasjoner, UNIO med flere. Disse medlemmer viser til forslag under kap. 2661 om å stanse overføringen av ansvar for hjelpemidler fra stat til kommune.

Universell utforming av samfunnet, herunder bygninger som skoler, er en betydelig utfordring. Disse medlemmer mener det er avgjørende at politiske myndigheter setter klare mål for universell utforming av samfunnet. Disse medlemmer mener det er betegnende for regjeringen Solbergs svake ambisjoner på dette feltet at klare tidsangivelser for når samfunnet skal være universelt utformet satt av regjeringen Stoltenberg II, ble fjernet av regjeringen Solberg. Disse medlemmer viser til forslag under kap. 872 Nedsatt funksjons-evne om å legge frem en handlingsplan for et tilgjengelig Norge i 2025, og et universelt utformet samfunn innen 2035, inkludert en konkret plan for finansiering.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, som blant annet har følgende satsinger sammenlignet med regjeringens budsjettfor-slag:

- 1 000 arbeidsmarkedstiltak for ordinære ledige.
- 1 000 arbeidsmarkedstiltak for personer med ned-satt arbeidsevne.
- 250 plasser for varig tilrettelagt arbeid.
- En omfattende tiltakspakke mot arbeidslivskrimi-nalitet med økte bevilgninger til Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, Økokrim, Skatteetaten, Tre-parts bransjeprogram, regionale verneombud, samt et nytt senter mot arbeidslivskriminalitet.
- Økt fagforeningsfradrag.
- Nei til regjeringens usosiale kutt i dagpenger og kutt i bidragsforskudd for enslige forsørgere.
- Styrking av bilstønadordningen for funksjons-hemmede, økt maksgrense for lese- og sekretær-hjelp for synshemmede, økt innsats mot fattigdom blant barn og unge.
- En betydelig satsing på økt inkludering i arbeidsliv-et for unge på helserelevante Nav-ytelser med tet-tere oppfølging fra Nav og en aktivitets- og jobbre-form for unge på gradert uføretrygd.
- Målrettede tiltak for heltidskultur og mot ufrivillig deltid.
- Gjeninnføring av retten til å motta utbetalingsin-formasjon fra Nav på papir.
- Tiltak for å få utsatte for vold og overgrep i nære relasjoner raskt tilbake i jobb.
- Hurtigspor for flyktninger inn i jobb gjennom økt satsing på realkompetansevurdering i mottak.
- Unnta alle personer på trygdeytelser fra avkorting for godtgjøringen som fosterforeldre.
- En styrket pleiepengeordning med 100 pst. kom-pensasjon.

2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Velorganisert arbeidsliv

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at politiske vedtak i Stortinget gjennom mange tiår har gitt et mer velorganisert arbeidsliv i Norge sammenlignet med forholdene i sydeuropeiske land. Dette medlem viser til at Senterpartiet helt fra 1970-tallet systematisk har arbeidet for faste ansettelser og klare avgrensninger for når en i henhold til arbeidsmiljøloven lovlig kan bruke midlertidige ansettelser. Gjennom endringer i arbeidsmiljøloven med virkning fra år 2000 ble det imidlertid tillatt å bruke bemanningsbyråer i norsk arbeidsliv både ved midlertidige oppdrag og ordnært arbeid.

Dette medlem vil vise til at Norge med øst-utvidelsene av EU i 2004 og 2007 gjennom EØS-avtalen er en del av et stort arbeidsmarked hvor lønns- og arbeidsvilkår og arbeidsledighets situasjonen var og er svært forskjellig. Samlet har dette ført til en betydelig arbeidsinnvandring til Norge, som har gitt press på lønns- og arbeidsvilkår nedover for stadig flere yrkesgrupper. Det har også blitt færre faste ansettelser kombinert med større bruk av bemanningsforetak, hvor de ansatte ikke har trygghet for arbeidsinntekt fordi den arbeidsmengden man får, ikke er definert.

Dette medlem viser til at Senterpartiet i stortingsperioden 2013–2017 har fremsatt en rekke forslag for å styrke arbeidsmiljøloven som en vernelov, samt fulgt opp LO-kongressens vedtak om at norske lover, forskrifter og tariffavtaler skal være overordnet EØS-regler og EU-lovgivning på arbeidslivsområdet. Bare gjennom nye og tydeligere lovregler vil arbeidslivets parter og myndighetene gis redskaper, som sammen med en sterkere fagbevegelse kan gjennomføre målet om et mer velorganisert arbeidsliv.

Satsing mot arbeidslivskriminalitet

Dette medlem viser til at arbeidslivskriminaliteten i norsk arbeidsliv både er blitt grovere og at omfanget er blitt større. Dette utgjør nå et betydelig problem for norske myndigheter, så vel som for partene i arbeidslivet. Dette medlem viser til at Senterpartiet vil styrke myndighetenes arbeid for å avdekke og forhindre arbeidslivskriminalitet i samarbeid med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene. Det store omfanget av arbeidslivskriminalitet undergraver levevilkårene for seriøse foretak så vel som arbeidsforholdene for arbeidstakere i deler av det norske arbeidslivet. Statens skatteinntekter reduseres også, samtidig som trygdeytelser utbetales uriktig.

Motarbeidelse av arbeidslivskriminalitet fordrer økt ressursinnsats og bedre samarbeid. Det er etter dette medlems syn nødvendig med langt sterkere tiltak i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet inkludert sosial

dumping, som undergraver og utkonkurrerer det seriøse arbeidslivet.

Dette medlem viser til at Senterpartiet også i dette budsjettet prioriterer en tydelig satsing i arbeidet for å avgrense og motvirke omfanget av arbeidslivskriminalitet inkludert sosial dumping. Til dette viktige arbeidet prioriterer Senterpartiet samlet 120 mill. kroner i økte bevilgninger til Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten ved Nav Kontroll, Skatteetaten, Politiet, UDI og Petroleumstilsynet. Etatene har større tyngde og slagkraft når virkemiddelapparatet benyttes i fellesskap. Det er derfor viktig å sørge for at de har handlingsrom til å samarbeide effektivt. Kriminalitet i arbeidslivet er økende og fordrer økt ressursinnsats fra myndighetene med effektivt samarbeid etatene seg imellom.

Dette medlem viser også til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke maksimalt fradrag for fagforeningskontingent til 4 000 kroner.

Et velorganisert arbeidsliv bygger på en aktiv innsats fra partene i arbeidslivet (myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere) som fremmer økt organisering – både av arbeidsgivere og av arbeidstakere. Dette medlem vil vise til at Senterpartiet har den grunnholdning i alt vårt arbeid at vi ønsker å fremme en økt organisering av alt arbeids- og næringsliv, da dette er viktig blant annet for å fremme produktiviteten og gir grunnlag for tiltak som gjør at maktforholdene i arbeids- og næringsliv blir mer jevnbyrdige.

Det velorganiserte norske arbeidslivet er under press

Dette medlem viser til at forholdene i europeiske lands arbeidsliv er svært forskjellige. Arbeidsledigheten er stor i mange land, og lønns- og arbeidsforholdene er elendige i forhold til Norge. Deler av norsk arbeidsliv har utviklet seg i negativ retning etter hvert som EØS-avtalens konsekvenser med fri arbeidsinnvandring har fått virke. Organisasjonsgraden i deler av det private er kraftig redusert. Arbeidsinnvandrerne til Norge kommer gjerne fra land med høy arbeidsledighet, langt dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn i Norge og mindre utbygde sosiale sikkerhetsnett. Fortsatt stor EØS-innvandring til Norge gir økt press nedover på norske lønns- og arbeidsvilkår. Dette presset er ulikt fordelt mellom yrkesgrupper, aldersgrupper og arbeidsevne. Taperne er arbeiderne som har dårligst vern gjennom språk, kvalifikasjoner og fagorganisering, og som dermed blir hengende etter. Dette står i kontrast til Senterpartiets mål om jevnbyrdige forhold mellom folk i Norge. Dette medlem mener det ikke er mulig å oppnå full sysselsetting og et velorganisert arbeidsmarked samtidig som det er fri EØS-innvandring.

Dette medlem fastslår at Norge med EØS-avtalen har avgitt suverenitet og selvråderett, blant annet knyttet til regulering av det norske arbeidsmarkedet. Dette medlem mener Norge må gå imot avståelse av

suverenitet til EU gjennom EØS-avtalen, og viser til at Senterpartiet vil erstatte EØS-avtalen med handels- og samarbeidsavtaler med EU for å sikre våre interesser.

Dette medlem mener full sysselsetting og små inntektsforskjeller må være det overordnede målet i arbeidslivspolitikken. For å nå dette målet må også tilbudssiden i det norske arbeidsmarkedet reguleres, slik at det skapes et balansert arbeidsmarked uten ledighet. Senterpartiet vil derfor ta i bruk sikkerhetsklausulen i EØS-avtalen (art. 112) dersom fri flyt av arbeidskraft i EØS truer det norske arbeidsmarkedet.

Tiltak for de svakest stilte

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett prioriterer midler slik at 500 flere personer kan få plass i Varig tilrettelagt arbeid (VTA) sammenlignet med regjeringens budsjettforslag. Dette er en etterlyst økning som ledd i en årlig opptrapping av VTA-plasser. Senterpartiet lytter her til budsjettthøringen på Stortinget. VTA-ordningen gir mennesker med varig nedsatt arbeidsevne mulighet til å delta i arbeidslivet, og gir en meningsfull, aktiv og selvstendig hverdag for dem som ikke har mulighet til å komme inn på det ordinære arbeidsmarkedet.

Dette medlem mener det enkelte Nav-kontor må styrkes gjennom flere ansatte, og at de ansatte gis mer tillitt og økt beslutningsmyndighet. Førstelinjen representert ved Nav-kontorene må også få økt juridisk kompetanse, noe som ble etterlyst på budsjettthøringen. Derfor omprioriterer Senterpartiet midler innen Arbeids- og velferdsetaten for å styrke Nav-kontorene, som er en svært viktig del av etatens førstelinje. Senterpartiet mener det enkelte Nav-kontor kjenner sitt lokalsamfunn og sin befolkning best, og at mer bør søkes løst allerede der.

Dette medlem viser til at Senterpartiet også prioriterer å gjenopprette regjeringens kutt i diverse stønader. Dette gjelder mennesker som ikke har mulighet til å øke sine inntekter i særlig grad utenom ytelsessystemet, og som i utgangspunktet er i en sårbar økonomisk situasjon. Det er derfor viktig for Senterpartiet å prioritere midler for å sikre at stønader for de blant oss som trenger det mest, ikke blir kuttet.

Økonomiske forskjeller

Dette medlem vil understreke at den viktigste årsaken til økonomiske forskjeller mellom folk er utviklingen i arbeidslivet med kraftig økt bruk av bemanningsforetak, stadig flere midlertidig ansatte og press nedover på lønn og inntekter i bransjer hvor det er mulig å benytte rimeligere arbeidskraft fra EØS-området.

Regjeringens endringer i personbeskatningen – inntekt og formue – medvirker også til å forsterke inntektsforskjellene etter skatt. Sosiale ytelser, som er sikkerhetsnettet for folk, strammes inn og svekkes, noe

som også forsterker de økonomiske forskjellene ytterligere. Dette medlem vil vise til at Senterpartiets svar på dette er å gå inn for kontrollert arbeidsinnvandring fra EØS-området utenfor Norden, slik at sosial dumping stoppes på grensa, ved at det kreves arbeidskontrakt med norske lønns- og arbeidsvilkår samt botilbud for å få arbeidstillatelse i Norge.

Dette medlem understreker at Senterpartiet står fast ved skatt etter evne i personbeskatningen, ved at den progressive inntektsbeskatningen styrkes, og ved at formuesskatten økes og opprettholdes for netto ligningsformue over 1,6 mill. kroner per skattyter. Dette medlem vil videre slå fast at Senterpartiet slår ring om de sosiale ytelsene, slik at universelle og målrettede ordninger beholder sin økonomiske styrke, slik at folk med liten eller ingen arbeidsevne gis et anstendig liv.

Pensjonister og selvstendig næringsdrivende

Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer økt minstepensjon for enslige alderspensjonister fordi dagens minstepensjon er altfor lav. Videre gjennomfører Senterpartiet utsending av pensjonsslippen for de som trenger det. Dette er for dette medlem en svært viktig sak. Dette medlem viser til at representanter for Senterpartiet i høst igjen har fremsatt slikt forslag i Stortinget. Dette medlem vil her vise til Stortingets behandling av Representantforslag 11 S (2017–2018) om retten til å få pensjonsslipp tilsendt i posten, jf. Innst. 36 S (2017–2018). Stortinget vedtok 30. november forslaget om utsending av pensjonsslippen for de som trenger det, med virkning fra 1. juli 2018.

Dette medlem viser videre til at Senterpartiet også prioriterer forbedringer i sykepengeordningen for selvstendig næringsdrivende, både av hensyn til likestilling sammenlignet med arbeidstakere og mellom menn og kvinner som er selvstendig næringsdrivende. Selv om kompensasjonsgraden ved sykdom for selvstendig næringsdrivende etter 16 karensdager er økt til 75 pst. i 2017, er denne ennå et godt stykke under hva gjelder for arbeidstakere som får 100 pst. kompensasjon ved sykdom fra 1. sykedag.

Statlig finansiert hjelpemiddelordning

Dette medlem viser til at Senterpartiet ikke deler regjeringens plan om å overføre finansieringsansvaret for «enkle og høyfrekvente hjelpemidler» fra stat til kommune. Dette medlem er uenig i regjeringens vurdering av at en slik overføring fra stat til kommune vil gi raskere saksbehandling og en mer brukervennlig formidlingsprosess. Følgelig mener dette medlem det ikke er nødvendig at regjeringen arbeider videre med sikte på å overføre ansvaret for enkle og høyfrekvente hjelpemidler fra stat til kommune.

Dette medlem viser til at Senterpartiet nylig har fremsatt forslag om dette, samt en rekke forbedringsfor-

slag i hjelpemiddelordningen, jf. Representantforslag 57 S (2017–2018) om forbedringer av hjelpemiddelordningen. Dette medlem viser videre til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett er bevilget 100 mill. kroner for å styrke habilitering og rehabilitering i kommunene. Dette vil gi flere ergoterapeuter, som er et nødvendig tiltak for å bedre dagens hjelpemiddelordning.

Dette medlem vil videre vise til at Senterpartiet går imot regjeringens forslag om å fjerne hjelpestønadsats 0 fra 1. juli 2018. Regjeringens forslag innebærer økte økonomiske forpliktelser for kommunene. Hjelpestønadsats 0 er til hjelp i huset og kan gis til den som har særskilt behov for hjelp i huset på grunn av varig sykdom eller skade. Hjelpestønadsats 0 gis bare dersom det foreligger et privat pleieforhold eller privat tjeneste. Antall mottakere har falt kraftig siden overgangsordningen ble innført i 1992, da det ville bli en stor belastning for kommunene den gang. Dette medlem mener det er viktig at staten fortsetter sitt ansvar på dette området ved å videreføre hjelpestønadsats 0.

Dagpengeordningen

Dette medlem viser også til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor Senterpartiet går imot regjeringens forslag til endringer i dagpengeordningen. Dette medlem viser til at Senterpartiet har valgt å lytte til de som har kritisert regjeringens endringsforslag i dagpengeordningen for å være usosialt og uklokt.

Dette medlem viser ellers til Senterpartiets merknader under de ulike kapitlene i denne budsjettinnstillingen.

2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det fortsatt er høy arbeidsløshet i Norge. Antallet langtidsledige øker. Å stå utenfor arbeidslivet rammer ikke bare de arbeidsløse og familiene deres, det rammer hele samfunnet. Man må sørge for at fellesskapet stiller opp med den støtten som skal til for at folk både klarer å stå oppreist under arbeidsløsheten og lettere finner seg nytt arbeid. Dette medlem viser til regjeringens forslag til tiltaksnivå, som ikke er i samsvar med dagens utfordringer. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der tiltaksnivået foreslås økt for å møte arbeidsløsheten. Dette medlem vil sikre lavtlønte opptjening av dagpenger, og advarer mot de usosiale konsekvensene av regjeringen Solbergs foreslåtte kutt av denne gruppens rettigheter.

Unge i arbeid

Dette medlem viser videre til at ungdom er spesielt utsatt når arbeidsløsheten stiger. Med tusenvis av arbeidsløse ungdommer trenger Nav mer ressurser for å

kunne følge opp ungdommene. I dag er ventetiden for hjelp altfor lang. Sosialistisk Venstreparti går inn for en ungdomsgaranti som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller kvalifisering innen tre måneder. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der satsingen på ungdom foreslås økt markant.

Varig tilrettelagt arbeid

Dette medlem mener at alle mennesker bør sikres arbeid, og foreslår derfor å øke antallet plasser til Varig tilrettelagt arbeid (VTA). Dette medlem er kjent med initiativer for at flere med funksjonsnedsettelse skal få plass i det ordinære arbeidslivet. Slike initiativer må møtes med støtte og velvilje fra politisk hold.

Trygt arbeidsliv

Dette medlem viser til at de siste årenes arbeidsinnvandring, og mer bruk av konkurranseutsetting og anbud, har ført til press på lønns- og arbeidsvilkårene i en rekke sektorer. I en situasjon med stor arbeidsinnvandring fra EØS-området må samfunnet sørge for et gjennomorganisert arbeidsliv og sterkere styring fra myndighetenes side. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke innsatsen mot sosial dumping og for et anstendig arbeidsliv. Viktige tiltak er økt fagforeningsfradrag, et sterkere Arbeidstilsyn og opprettelse av nye sentre mot arbeidslivskriminalitet.

Likestilling

Dette medlem viser til at kvinner fremdeles har mindre makt enn menn. Kvinner eier mindre og tjener mindre enn menn. Det er et politisk ansvar å gjøre noe med denne urettferdigheten. Kvinners deltakelse i arbeidslivet er en viktig kilde til frihet. Den høye andelen av deltidsarbeidende kvinner er en av vår tids største likestillingsutfordringer. Dette er et gjennomgående problem i mange ulike bransjer. Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor en økt satsing på heltidskultur. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås et tiltak for heltidskultur, sekstimersdag og likestillingsattsing i arbeidslivet.

Kamp mot fattigdom og forskjeller

Dette medlem peker på at små forskjeller fører til at det skapes mer, både av økonomiske verdier og gode liv for flere. Derfor fremmer Sosialistisk Venstreparti en politikk for omfordeling. Folk som får god bistand og økonomisk trygghet når de opplever sykdom, arbeidsledighet eller vanskeligheter i livet, klarer bedre å overkomme problemene. Pleiepengeordningen skal sikre at foreldre har mulighet til å pleie sine alvorlig syke barn. Dette medlem vil sikre at også barn med alvorlig kroniske sykdommer skal få den tryggheten de tren-

ger fra sine foreldre. Disse familiene må slippe ytterligere økonomiske bekymringer i en sårbar situasjon. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å gi de familiene som har behov, pleiepenges så lenge behovet er der.

Barn som vokser opp i fattigdom, får ikke de samme mulighetene som andre barn. Dette medlem mener at alle barn har rett til en trygg oppvekst selv om en av foreldrene er syk. Regjeringen har valgt å kutte i barne-

tillegget for uføre. Dette medlem tar avstand fra en politikk som rammer barn med foreldre som ikke har helse til å jobbe. Dette medlem foreslår å gjeninnføre barnetillegget for dem som har fått kutt.

2.5 Oppsummering av fraksjonenes standpunkt under rammeområde 7

Oppsummeringstabellen viser kun der det er avvik i forhold til Prop. 1 S (2017–2018).

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
600		Arbeids- og sosialdepartementet					
	1	Driftsutgifter	220 020	219 567 (-453)	220 020 (0)	215 020 (-5 000)	220 020 (0)
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.					
	21	Spesielle driftsutgifter	53 150	53 035 (-115)	53 150 (0)	42 150 (-11 000)	53 150 (0)
	50	Norges forskningsråd	163 160	162 841 (-319)	205 160 (+42 000)	131 160 (-32 000)	249 160 (+86 000)
	70	Tilskudd	34 530	34 530 (0)	34 530 (0)	14 030 (-20 500)	36 030 (+1 500)
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen					
	21	Spesielle driftsutgifter	70 515	70 417 (-98)	70 515 (0)	70 515 (0)	70 515 (0)
605		Arbeids- og velferdsetaten					
	1	Driftsutgifter	11 510 515	11 494 243 (- 16 272)	11 646 315 (+135 800)	11 488 515 (- 22 000)	11 530 515 (+20 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	32 610	32 546 (-64)	32 610 (0)	32 610 (0)	32 610 (0)
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	53 020	52 923 (-97)	53 020 (0)	48 020 (-5 000)	53 020 (0)
606		Trygderetten					
	1	Driftsutgifter	71 910	71 771 (-139)	71 910 (0)	71 910 (0)	71 910 (0)
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering					
	21	Spesielle driftsutgifter	79 245	79 090 (-155)	79 245 (0)	79 245 (0)	79 245 (0)
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	141 410	151 410 (+10 000)	152 910 (+11 500)	141 410 (0)	131 410 (-10 000)
634		Arbeidsmarkedstiltak					
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 568 135	7 477 135 (-91 000)	7 850 135 (+282 000)	7 570 535 (+2 400)	8 090 135 (+522 000)
	77	Varig tilrettelagt arbeid	1 370 460	1 395 460 (+25 000)	1 394 460 (+24 000)	1 446 460 (+76 000)	1 415 460 (+45 000)
640		Arbeidstilsynet					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	
			Tillegg 1				
	1	Driftsutgifter	621 000	619 769 (-1 231)	649 800 (+28 800)	658 000 (+37 000)	661 000 (+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 600	11 577 (-23)	13 600 (+2 000)	16 600 (+5 000)	11 600 (0)
642		Petroleumstilsynet					
	1	Driftsutgifter	267 150	266 629 (-521)	272 150 (+5 000)	268 650 (+1 500)	267 150 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	28 800	28 744 (-56)	28 800 (0)	28 800 (0)	28 800 (0)
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt					
	50	Statstilskudd	122 060	121 821 (-239)	122 060 (0)	122 060 (0)	122 060 (0)
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.					
	1	Driftsutgifter	19 388	19 350 (-38)	19 388 (0)	19 388 (0)	19 388 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	1 530	1 527 (-3)	1 530 (0)	1 530 (0)	1 530 (0)
649		Treparts bransjeprogrammer					
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 853	2 847 (-6)	4 853 (+2 000)	4 353 (+1 500)	2 853 (0)
872		Nedsatt funksjonsevne					
	21	Spesielle driftsutgifter	14 738	14 709 (-29)	14 738 (0)	14 738 (0)	14 738 (0)
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	203 176	213 176 (+10 000)	203 176 (0)	205 176 (+2 000)	203 176 (0)
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	6 653	11 853 (+5 200)	6 653 (0)	6 653 (0)	6 653 (0)
2541		Dagpenger					
	70	Dagpenger	13 043 000	13 348 000 (+305 000)	13 348 000 (+305 000)	13 348 000 (+305 000)	13 348 000 (+305 000)
2620		Stønad til enslig mor eller far					
	70	Overgangsstønad	2 170 000	2 170 000 (0)	2 223 000 (+53 000)	2 170 000 (0)	2 170 000 (0)
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid	169 000	169 000 (0)	169 000 (0)	173 000 (+4 000)	169 000 (0)
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger	91 275	91 275 (0)	91 275 (0)	93 375 (+2 100)	91 275 (0)
	76	Bidragforskott	670 000	745 000 (+75 000)	670 000 (0)	670 000 (0)	670 000 (0)
2650		Sykepenger					
	71	Sykepenger for selvstendige	1 490 000	1 490 000 (0)	1 490 000 (0)	1 519 000 (+29 000)	1 490 000 (0)
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv.	1 210 000	1 271 000 (+61 000)	1 271 000 (+61 000)	1 111 000 (-99 000)	1 271 000 (+61 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
	73	Tilskudd til tilretteleg- gingstiltak mv.	330 400	305 400 (-25 000)	305 400 (-25 000)	332 400 (+2 000)	330 400 (0)
2651		Arbeidsavklaringspenger					
	71	Tilleggsstønad	267 260	267 260 (0)	267 260 (0)	269 960 (+2 700)	267 260 (0)
2655		Uførhet					
	70	Uføretrygd	86 330 000	86 330 000 (0)	86 350 000 (+20 000)	86 330 000 (0)	86 370 000 (+40 000)
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.					
	70	Grunnstønad	1 900 870	1 900 870 (0)	1 900 870 (0)	1 910 170 (+9 300)	1 900 870 (0)
	71	Hjelpestønad	1 549 375	1 549 375 (0)	1 549 375 (0)	1 629 975 (+80 600)	1 549 375 (0)
	74	Tilskudd til biler	809 875	809 875 (0)	839 875 (+30 000)	809 975 (+100)	839 875 (+30 000)
	75	Bedring av funksjonsev- nen, hjelpemidler	3 211 180	3 211 180 (0)	3 211 180 (0)	3 211 480 (+300)	3 211 180 (0)
	76	Bedring av funksjonsev- nen, hjelpemidler som tje- nester	301 600	309 600 (+8 000)	309 600 (+8 000)	301 600 (0)	301 600 (0)
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 533 025	1 533 025 (0)	1 533 025 (0)	1 536 325 (+3 300)	1 533 025 (0)
	78	Høreapparater	711 975	711 975 (0)	711 975 (0)	714 975 (+3 000)	711 975 (0)
2670		Alderdom					
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv.	6 080 000	6 080 000 (0)	6 080 000 (0)	6 121 000 (+41 000)	6 080 000 (0)
2680		Etterlatte					
	70	Grunnpensjon	1 110 000	1 110 000 (0)	1 114 000 (+4 000)	1 110 000 (0)	1 110 000 (0)
	75	Stønad til barnetilsyn	4 900	4 900 (0)	4 900 (0)	5 000 (+100)	4 900 (0)
		Sum utgifter	448 793 940	449 157 282 (+363 342)	449 783 040 (+989 100)	449 207 340 (+413 400)	449 934 440 (+1 140 500)
Inntekter (i tusen kroner)							
5701		Diverse inntekter					
	73	Refusjon fra bidragsplikti- ge	200 000	225 000 (+25 000)	200 000 (0)	200 000 (0)	200 000 (0)
		Sum inntekter	3 633 606	3 658 606 (+25 000)	3 633 606 (0)	3 633 606 (0)	3 633 606 (0)
		Sum netto	445 160 334	445 498 676 (+338 342)	446 149 434 (+989 100)	445 573 734 (+413 400)	446 300 834 (+1 140 500)

2.6 Resultatområde 1 Administrasjon og utvikling

2.6.1 Kap. 600 Arbeids- og sosialdepartementet

Det foreslås bevilget 220,020 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 226,863 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at den norske modellen og arbeidslivets regler må få en større plass i utdanningssystemet og vil legge til rette for at elevene får kunnskap om organiseringen av arbeidslivet, herunder

samarbeidet med arbeidslivets parter, svart arbeid og retter og plikter som arbeidstaker.

Flertallet fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre et bedre samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivets parter, blant annet gjennom å bidra til at kunnskap om arbeidslivet får økt plass i relevante utdanninger og opplæringsløp.»

Flertallet mener det er avgjørende at arbeidsinnvandrere får bedre opplæring om arbeidslivets regler, rettigheter og plikter. En bedre opplæring i sikkerhetskultur og språk vil kunne virke positivt inn på antallet ulykker i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, og slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at arbeids- og tjenesteinnvandrere gis bedre opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg fortsetter å kalle kutt «avbyråkratisering», og noterer at den formen for flate prosentvise kutt som er valgt, viser at det verken foreligger faglig grunnlag eller konkrete vurderinger av forsvarlighet bak det enkelte kutt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen påse at arbeidsgivere gir sine arbeids- og tjenesteinnvandrere fullgod opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.»

Dette medlem vil påpeke at regjeringens såkalte ABE-reform (avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform), som ved budsjettavtalen for 2018 er økt fra 0,5 til 0,7 prosentpoeng, er et ordinært ostehøvelkutt. Nyttale som ABE-reform tilslører altså at regjeringen i mangel av en konkret prioritering på de ulike utgiftspostene går inn på et slikt tiltak som utad presenteres som en gjennomtenkt strategi, noe dette selvsagt ikke er. Dette medlem vil vise til at i Senterpartiets alternative statsbudsjett har Senterpartiet foretatt en konkret priorite-

ring av hvilke poster hvor bevilgningen kan reduseres, og hvilke poster hvor bevilgningen bør økes. Det ville vært til regjeringens ære om den til budsjettforslaget for 2019 gjeninnfører en slik budsjettpraksis i stedet for å fortsette med den såkalte ABE-reformen. Ostehøvelkutt vitner om svak prioritering og lettvinnt budsjettarbeid.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man reduserte kap. 600 post 1 med 5 mill. kroner. Dette medlem legger til grunn at bevilgningsreduksjonen gjennomføres ved å kutte i byråkrati.

2.6.2 *Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.*

Det foreslås bevilget 267,120 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 268,815 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at Arbeids- og sosialdepartementets egne anskaffelser har som formål å gi departementet et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og praksis innen departementets forvaltningsområder.

Komiteen merker seg at flere prosjekter er ferdigstilt i 2016/2017. Dette inkluderer blant annet Evaluering av satsingene mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet (Samfunnsøkonomisk analyse AS), Innvandreres tilpasning i arbeidslivet og velferdssystemet over botid (Frischsenteret), Økonomi og levekår for lavinntektsgrupper 2016 (SSB) og Velferdsturisme fra EØS-landene (Vista Analyse AS).

Komiteen viser til at Norge deltar i oppfølgingen av OECDs PIAAC-prosjekt, og at Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet samarbeider om prosjektet.

Komiteen merker seg at program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) er det største samfunnsvitenskapelige forskningsprogrammet i Norge. VAM skal bidra til økt innsikt i forutsetningene for et bærekraftig velferdssamfunn. Forskningen er innrettet mot å etablere ny og bedre kunnskap om velferd, arbeidsliv, internasjonal migrasjon og etniske relasjoner, og sammenhengen mellom disse områdene.

Komiteen viser til at Forskningsrådet, på initiativ fra Arbeids- og sosialdepartementet, gjennomfører en evaluering av virkningene av pensjonsreformen som går over perioden 2011–2018.

Komiteen merker seg det viktige arbeidet Senter for seniorpolitikk (SSP) gjør, og understreker viktigheten av forskning på eldre arbeidstakeres tilknytning til arbeidslivet. Dette arbeidet er viktig for å oppfylle regjeringens ambisjon om at flere kan stå lenger i aktivt arbeid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at Arbeidslivstelefonen, jf. tildelingsbrevet til Mental Helse, mottok 1,585 mill. kroner i tilskudd til drift av arbeidslivstelefonen i 2017. For 2018 foreslår regjeringen en bevilgning på 1,5 mill. kroner, noe som innebærer en reell nedgang på 85 000 kroner.

Flertallet mener det er en politisk oppgave å bidra til et likestilt arbeidsliv, sammen med partene i arbeidslivet. Regjeringen Stoltenberg II gjennomførte offensive tiltak for økt likestilling i arbeidslivet med konkrete tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, tiltak som er fjernet under nåværende regjering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvikle og innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, herunder søkbare midler for konkrete tiltak med dette som mål.»

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 601 post 50 med 42 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 601 post 21 med 11 mill. kroner. Dette medlem legger til grunn at bevilgningsreduksjonen gjennomføres ved å kutte i byråkrati.

Dette medlem mener det er rom for å redusere bevilgningene til Norges Forskningsråd. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 601 post 50 med 32 mill. kroner.

Dette medlem vil videre vise til at Senterpartiet ikke støtter Norges deltakelse i PROGRESS-aksen i EaSI-programmet, noe som reduserer utgiftsbehovet med 21 mill. kroner i 2018. Senterpartiet gir i sitt budsjettforslag Magasinet Velferd 0,5 mill. kroner i omstillingsstøtte. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 601 post 70 med 20,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen har kuttet støtten til Magasinet Velferd. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås å støtte Magasinet Velferd.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 601 post 70 med 1,5 mill. kroner.

Dette medlem mener det er avgjørende at det satses videre på tiltak for heltid og likestilling i arbeidslivet. Den høye andelen av deltidsarbeidende kvinner er en av vår tids største likestillingsutfordringer.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det for arbeidet for heltidskultur og tilskudd til forsøk med sekstimersdag til sammen foreslås en bevilgning på 76 mill. kroner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 601 post 50 med 86 mill. kroner, hvor 44 mill. kroner er foreslått bevilget til å støtte gjennomføring av langsiktig forsøk med 6-timers arbeidsdag.

2.7 Resultatområde 2 Arbeid og velferd

2.7.1 Kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen

Det foreslås bevilget 631,617 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 440 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til at den foreslåtte bevilgningen for 2018 i sin helhet er foreslått til utgifter knyttet til IKT-moderniseringen og viser i den forbindelse til Stortingets behandling av Prop. 67 S (2015–2016) Oppstart av Prosjekt 2 i modernisering av IKT i Arbeids- og velferdsetaten, jf. Innst. 291 S (2015–2016). En samlet komité viste der til at planleggingen av Prosjekt 2 hadde blitt vesentlig mer omfattende enn opprinnelig tenkt, og at planleggingen derfor hadde tatt mer tid enn opprinnelig forutsatt. Årsaken til dette var først og fremst manglende leveranser i Prosjekt 1. Komiteen viser i den forbindelse til at en samlet komité i Innst. 291 S (2015–2016) viste til Stortingets behandling av Dokument 1 (2014–2015) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013 (Arbeids- og sosialdepartementet), jf. Innst. 272 S (2014–2015). I denne innstillingen ble Moderniseringsprogrammet i Nav, herunder replanleggingen av programmet og Prosjekt 1, samt videre fremdrift for Prosjekt 2, behandlet. Arbeids- og sosialkomiteen la i Innst. 291 S (2015–2016) til grunn at det, med det alvorlet som fulgte av Stortingets behandling av Innst. 272 S (2014–2015), ikke skulle være nødvendig med ytterligere detaljert oppfølging av Prosjekt 2 fra Stortingets side, men at det var tilstrekkelig med regjeringens intensjon om å oppdatere Stortinget om fremdrift og kostnader i de ordinære budsjettdokumentene. Komiteen merker seg at regjeringen i Prop. 1 S (2017–2018) viser til et vesentlig lavere risikobilde for Prosjekt 2 enn ved oppstart, og at planleggingen av Prosjekt 3 er startet opp i tråd med forutsetningene.

2.7.2 Kap. 605 og kap. 3605 Arbeids- og velferdsetaten

Det foreslås bevilget 11 869,280 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 11 784,357 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 71,520 mill. kroner under kap. 3605 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 108,980 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen merker seg at regjeringen viser til økende oppgavemengde og kompleksitet i sakene Arbeids- og velferdsforvaltningen står overfor, og at oppgavemengden vil fortsette å øke i årene som kommer. Likevel mener regjeringen at det er grunnlag for å redusere driftsutgiftene med 57,2 mill. kroner i 2018 som følge av den såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Komiteen har videre merket seg at det foreslås en økning på 70 mill. kroner til videreføring av ungdomsinnsatsen fra revidert nasjonalbudsjett 2017, en økning på 37,2 mill. kroner til forsterket oppfølging av langtidsledige, 25 mill. kroner til oppfølging av endringene i regelverket for arbeidsavklaringspenger, 35 mill. kroner til tilpasning av systemløsningene til nytt folkeregister, og 12,5 mill. kroner til elektronisk utveksling av trygdeinformasjon over landegrensene.

På den annen side viser komiteen til at driftsbevilgningen foreslås redusert med 14,6 mill. kroner som følge av avvikling av forsøk med arbeidsavklaringspenger som lønnskutt og en reduksjon på 28 mill. kroner på grunn av en reduksjon i det samlede tiltaksnivået.

Komiteen viser også til at regjeringen foreslår å øke bevilgningen til forsknings- og utredningsaktiviteter med 5,3 mill. kroner mot tilsvarende kutt under andre driftsutgifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine merknader under kap. 606 Trygderetten, der flertallet i tilknytning til økt klagesaksmengde og økte restanser, etterlyser flere tiltak enn IKT-modernisering for bedre og mer brukerrettet saksbehandling, i tråd med Stortingets forutsetninger ved behandlingen av Meld. St. 33 (2015–2016) Nav i en ny tid, jf. Innst. 49 S (2016–2017).

Flertallet viser til budsjettforliket 2018 mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der regjeringens såkalte «avbyråkratiseringsreform» på 0,5 pst. er økt til 0,7 pst. Regjeringens opprinnelige forslag var anslått til å gi en innsparing på 57,2 mill. kroner. En økning til 0,7 pst. innebærer en ytterligere innsparing på nesten 23 mill. kroner. Flertallet er i utgangspunktet positive til en løpende gjennomgang av ressursbruken i offentlig forvaltning, med både godt begrunnede kutt og påplussinger, men savner en

konkretisering av hvordan innsparinger i størrelsesorden 80 mill. kroner er begrunnet og tenkt gjennomført. For flertallet fremstår ikke dette som en reform, men mer som gjennomtenkte osthøvelkutt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der bevilgningen økes med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag til tilskudd til tiltak som forebygger ungdomsarbeidsledighet. Disse medlemmer mener dette gir gode muligheter til å gi flere tilbud om arbeid, og gi ungdom større muligheter til å komme seg raskere inn i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser også til at administrative ressurser knyttet til økt antall plasser til etablering av varig tilrettelagte arbeidsplasser økes med 5,6 mill. kroner utover regjeringens forslag, for å styrke tilbudet til uføretrygdede.

Samtidig reduseres bevilgningen med 9 mill. kroner utover regjeringens forslag som følge av færre ordinære tiltaksplasser og derigjennom redusert behov for administrative ressurser.

Disse medlemmer mener det er viktig å gi incentiver for mer effektiv statlig drift og skape handlingsrom for prioriteringer på statsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at det for Arbeids- og velferdsetatens driftsbevilgning er lagt til grunn en innsparing som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Disse medlemmer mener at krav om effektivisering i statlige virksomheter må sees i sammenheng med blant annet store investeringer i IKT, og at det er rimelig å stille årlige effektiviseringskrav.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Akademikerne i sitt høringsnotat til komiteen skriver følgende:

Myndige NAV-kontor med høy grad av lokal handlingsfrihet vil gi bedre løsninger for den enkelte bruker og bedre bruk av samfunnets midler. En forutsetning for å få til dette er et høyt kompetansenivå på alle NAV-kontorene. Mer fleksibilitet og myndighet for det enkelte NAV-kontor krever høyt kompetansenivå hos de ansatte. Vi må se en heving i kompetansenivå dersom myndige NAV-kontor skal kunne realiseres.

Flertallet deler Akademikernes syn på viktigheten av at Nav-kontorene styrkes, både med hensyn til ressurser, kompetanse og myndighet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å styrke Nav sin juridiske kompetanse både sentralt og lokalt for å sikre vedtaks kvaliteten i Nav.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 605 post 1 med 135,8 mill. kroner, som følge av forslag til økte bevilgninger på andre budsjettkapitler, utover regjeringens forslag:

En styrking av arbeidsmarkedstiltakene med 1 000 ordinære og 1 000 plasser til personer med nedsatt arbeidsevne,

- 250 ekstra VTA-plasser, økt satsing på tiltak for unge utenfor arbeidslivet,
- en aktivitetsreform for unge på gradert uføretrygd,
- et nytt a-krimisenter (Navs andel),
- en opptrappingsplan mot vold og overgrep, herunder tiltak for å få voldsutsatte raskt tilbake i jobb,
- hurtigspor for realkompetansevurdering for flyktninger i mottak
- en gjeninnføring av pensjonsslipp per post for dem som ønsker det.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets omfattende tiltakspakke for å motvirke arbeidslivskriminalitet, hvor blant annet Nav Kontroll styrkes med 10 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at Senterpartiet styrker Arbeids- og velferdsetatens viktige arbeid med å motvirke samt å innkreve etatens feilutbetalinger med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til Stortingets behandling høsten 2017 av Senterpartiets Representantforslag 11 S (2017–2018) om retten til å få pensjonsslipp tilsendt i posten, jf. Innst. 36 S (2017–2018). Gjeninnføring av pensjonsslipp fra 1. januar 2018 er anslått å øke utgiftsbehovet i 2018 med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Senterpartiet ikke støtter Norges deltakelse i EURES-aksen i EaSI-programmet, noe som reduserer utgiftsbehovet med 7 mill. kroner.

Dette medlem vil vise til at Senterpartiet vil styrke Nav-kontoret/førstelinen som et knutepunkt og koordinator for velferdstjenester i kommunene fremfor ytterligere vekst i spesialenheter og direktorat. Det er avgjørende at det i førstelinen på Nav-kontoret arbeider folk med kompetanse og beslutningsmyndighet som forstår et komplekst regelverk, slik at folk med behov for veiledning og hjelp opplever at de er i trygge hender. Det er opp til kommunene selv, jf. Nav-loven og partnerskapsmodellen, hvordan de vil utvikle Nav-kontoret (-ene) i kommunen. Dette medlem understreker at Senterpartiet prioriterer lokale Nav-kontor med tjenester tilpasset brukerne. Dette medlem viser videre til Senterpartiets merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 33 (2015–

2016) NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet, jf. Innst. 49 S (2016–2017).

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett omprioriterer 200 mill. kroner innenfor budsjettet til arbeids- og velferdsetaten for å styrke Nav-kontorene, samtidig som bevilgningen reduseres med 40 mill. kroner for å redusere etatens byråkrati.

Dette medlem vil vise til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 605 post 1 med 22 mill. kroner.

POST 22 FORSKNINGS- OG UTREDNINGS-AKTIVITETER

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 605 post 22 med 5 mill. kroner.

2.7.3 Kap. 606 Trygderetten

Det foreslås bevilget 71,910 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 69,841 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen merker seg at det frem til 2015 var en sterk økning i saksinngangen til Trygderetten, men saksinngangen i 2016 var lavere enn i 2015. Den sterke veksten i saksinngang over tid har medført store restanser. I 2016 er likevel restansene noe redusert, fra 2 094 saker i 2015 til 2 035 saker i 2016.

Komiteen merker seg at det har vært store utskiftninger i Trygderettens bemanning, som ved utgangen av 2016 var rundt 60 årsverk, på grunn av en stor andel som har nådd pensjonsalder. Trygderetten fikk også ny leder i 2016. Komiteen merker seg videre at gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt betydelig de siste par årene, og var ved utgangen av 2016 på nærmere syv måneder, mens den var på fem måneder ved utgangen av 2015 og noe under fire måneder i 2014.

Komiteen viser til at bevilgningen er tilpasset tiltak som gjennomføres for å effektivisere driften. Det er et sentralt mål for Trygderetten å redusere restanser og få ned saksbehandlingstiden i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at 85 pst. av sakene i Trygderetten er saker fra Nav. Flertallet viser i den forbindelse til Stortingets behandling av Meld. St. 33 (2015–2016) jf. Innst. 49 S (2016–2017), der et av regjeringens viktigste mål var å:

«sikre utvikling av mer brukerrettede tjenester som er effektive, målrettede og bidrar til gode opplevelser for brukerne av Nav-kontorene».

Flertallet antar at en medvirkende årsak til økt saksmengde og økte restanser i Trygderetten er forhold som påpekt i «Et NAV med muligheter», sluttrapport av

april 2015 fra regjeringens ekspertgruppe. I rapporten vises det til betydelige kvalitetsutfordringer i saksbehandlingen, at informasjonen til bruker ikke er relevant og forståelig nok, at Nav legger for liten vekt på brukerorientering og mangler utviklingskapasitet til forbedringer av eksisterende tjenester og imøtekommelse av nye krav fra omverdenen. Ekspertgruppens påpeknings stemmer godt overens med konklusjonene til en enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité ved behandlingen av Dokument 3:16 (2011–2012) fra Riksrevisjonen, jf. Innst. 66 S (2012–2013).

Flertallet savner derfor en omtale i Prop. 1 S (2017–2018) av hvilke tiltak som er eller planlegges iverksatt for å bedre saksbehandlingskvaliteten i Nav. Flertallet viser til at det eneste utviklingstiltaket som omtales i forbindelse med statsbudsjettet for 2018 (jf. kapitlene 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen og 605 arbeids- og velferdsetaten), er IKT-moderniseringen, som allerede er redusert i omfang og forskjøvet i tid (jf. Prop. 67 S (2015–2016)).

Flertallet viser dessuten til sine merknader under kap. 605, med henvisning til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der det generelle kravet til administrative innsparinger økes fra 0,5 til 0,7 pst. Flertallet etterlyser mer målrettede tiltak for en velfungerende velferdsforvaltning med brukerne i sentrum enn bare en prosentvis økning av generelle innsparingskrav.

2.7.4 Kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering

Det foreslås bevilget 329,705 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 339,490 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at midlene går til tiltak for å legge til rette for kompetanse- og kvalitetsutviklingen i de sosiale tjenestene i kommunene. Komiteen påpeker at kommunene har en viktig rolle som velferdstilbyder, og har ansvar for fellesoppgaver som sikrer alle innbyggerne gode levekår, og at disse satsingene i tillegg til de kommunale rammebevilgningene derfor har stor betydning.

POST 63 SOSIALE TJENESTER OG TILTAK FOR VANSKELIGSTILTE

Komiteen viser til at midlene fra denne posten går til tilskudd til kommunene, slik at de kan utvikle de sosiale tjenestene ved Nav-kontor, og til særskilte prosjekter som er rettet mot sosialt og økonomisk vanskeligstilte. Til det første kan kommunene i Nav-kontorene søke om tilskudd. Slike tilskudd gis for ett år av gangen og kan gis i inntil tre år. Tiltakene skal ta utgangspunkt i lokale utfordringer, eller til lokale tiltak som inngår i na-

sjonale forsøk. Til det andre foreligger det ulike satsinger.

Komiteen merker seg blant annet at det foreslås innlemmet 28,5 mill. kroner til boligsosial arbeid i 2018. Dette er en nedtrapping fra tidligere bevilgninger, i lys av at Stortinget i 2017 besluttet å innlemme det boligsosiale arbeidet i rammebevilgningene til kommunene.

I tillegg ser komiteen at det er som et ledd i innsatsen for å øke gjennomføringen i videregående opplæring, etablert forsøk med Nav-veiledere i videregående skole. Forsøket er et samarbeidsprosjekt mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og Utdanningsdirektoratet, og har som mål å øke gjennomføringen på videregående skole.

Videre påpeker komiteen betydningen av økonomisk rådgivning, som krever god og iblant spesialisert kompetanse, og merker seg at Arbeids- og velferdsdirektoratet i 2018 vil fortsette arbeidet med kompetanseheving gjennom kurs, samlinger og faglige fora for økonomiske rådgivere.

Komiteen påpeker at også områdesatsinger i Oslo, Drammen og Stavanger faller innenfor dette kapitlet, og understreker betydningen av å gjennomføre slike satsinger for å løfte de generelle sosiale levekårene i enkelte områder som er spesielt utsatt.

Komiteen ser at det gjennomføres pilotprosjekt med velferdsobligasjoner, mellom Arbeids- og velferdsdirektoratet og Kriminalomsorgsdirektoratet, og at det er satt av penger til dette formål.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er negativt med økende økonomiske og sosiale forskjeller som dokumentert av blant andre Statistisk sentralbyrå (SSB). Etter flertallets syn har regjeringen Solbergs politikk med å gjøre skattesystemet mindre omfordelende, samtidig som det kuttes i ytelse til de som allerede har lite, bidratt til denne negative utviklingen. Også i årets budsjett foreslo regjeringen usosiale kutt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, styrker arbeidet overfor vanskeligstilte barn og unge og fattigdomsbekjempelse med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag. Dette vil gjøre flere i stand til å benytte blant andre boligsosiale ordninger, og er ment å skulle bedre levestandarden til dem som står svakt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 621 post 63 med 11,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at ordkonstruksjonen «velferdsobligasjon» er tilslørende og gir ikke noe konkret innhold. Velferdsobligasjon er etter disse medlemmers syn nytale. Dersom private foretak (investorer) vil investere for å rette opp sosial nød, står de helt fritt til dette gjennom å yte gaver og å gi støtte til frivillige organisasjoner. Disse medlemmer går imot regjeringens velferdsobligasjonsprosjekt.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om ikke å iverksette velferdsobligasjonsprosjektet.»

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn gå imot forslag til romertallsvedtak VI under tilsagnsfullmakter.

Disse medlemmer er kritiske til prinsippene som ligger til grunn for såkalte velferdsobligasjoner. Ideen om å innføre et investorprinsipp i tjenestene, og da særlig velferdstjenester som skal følge sårbare brukere, er problematisk. Ideen om at et sosialt problem er løst og lett kan måles på et gitt tidspunkt, for så å anses som avklart, er en instrumentell og lite virkelighetsnær tilnærming til sosiale utfordringer i marginaliserte grupper. At resultatene av et avsluttet prosjekt i tillegg skal utløse avkastning for investorer, er en markeds-tenkning som risikerer å føre til useriøsitet og dårlige tjenester.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor man reduserte kap. 621 post 63 med 10 mill. kroner.

POST 70 FRIVILLIG ARBEID

Komiteen påpeker at midlene under denne posten går til frivillige organisasjoner og private stiftelser som utfører arbeid for vanskeligstilte, og at de gjør en viktig jobb som talerør for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, og at de utfører et likemannsarbeid som det offentlige ikke kan yte.

POST 74 TILSKUDD TIL PENSJONISTENES ORGANISASJONER MV.

Komiteen merker seg at midlene under denne posten går til pensjonistorganisasjoners drift og eldrepolitisk arbeid, samt at ordningen er regulert i en egen forskrift.

2.7.5 Kap. 634 og kap. 3634 Arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås bevilget 9 064,970 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 9 170,649 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 0,2 mill. kroner under kap. 3634 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 0,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til at antall gjennomførte tiltaksplasser i 2016 var på 75 000, en økning på nesten 5 000 fra 2015. Økningen var i tiltaksplasser for ledige, som i 2016 talte 17 800. Tiltak for personer med nedsatt arbeidsevne var 47 500 og for Varig tilrettelagt arbeid 9 700 i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, noterer seg at til tross for at regjeringen er oppmerksom på økningen i langtidsledige, velger den ikke å satse skikkelig for å få bukt med dette samfunnsproblemet, som både er krevende i den enkeltes liv og har en stor samfunnsøkonomisk omkostning.

Flertallet viser til budsjetthøringen, hvor det ble pekt på at personer med nedsatt arbeidsevne bør kunne ta fagbrev samtidig som de deltar på Arbeidsforberedende trening (AFT). Flertallet er enig i dette.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at personer med nedsatt arbeidsevne skal kunne ta fagbrev samtidig som de deltar på Arbeidsforberedende trening (AFT).»

Flertallet viser til konkurranseutsettingen av arbeidstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne som ble gjennomført fra 2014. Flertallet mener dette var galt.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fase ut konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne som ble gjennomført fra 2014.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i statsbudsjettet er lagt inn en økning til arbeidsmarkedstiltaket Varig tilrettelagt arbeid (VTA) med 15 mill. kroner. Denne økningen vil tilsvare om lag 125 nye plasser. Det er også foreslått å omdisponere 11 mill. kroner til forsøk med Varig tilrettelagt arbeid i kommunal regi, noe som tilsvarer om lag 75 plasser. Totalt vil dette bety at om lag 200 flere personer med uføretrygd kan få Varig tilrettelagt arbeid neste år. Siden denne regjeringen overtok i 2013, er antallet VTA-plasser økt fra 9 200 til om lag 9 825 tiltaksplasser. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringen er opptatt av at uføretrygdde som kan og vil bidra i arbeidslivet, skal få denne muligheten.

Disse medlemmer mener nye tiltaksplasser i budsjettet vil føre til at ventetiden går ned, og at flere får brukt evnene sine i arbeidslivet.

POST 76 TILTAK FOR ARBEIDSSØKERE

Komiteen merker seg at ca. 60 pst. av alle registrerte ledige under 20 år var på et arbeidsmarkedstiltak i 2016, noe som indikerer at de yngste arbeidssøkerne blir prioritert til deltakelse.

Komiteen understreker at det fremdeles er for lang ventetid for tiltaksplasser, i gjennomsnitt 384 dager.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at departementet anser behovet for arbeidsmarkedstiltak for helt ledige som lavere i 2018 og derfor foreslår en nedtrapping i tiltak for denne gruppen tilsvarende drøye 152,5 mill. kroner sammenlignet med 2017. Samtidig ser en at flere flyktninger som nå deltar i eller avslutter deltakelse i introduksjonsprogram, vil ha behov for arbeidsmarkedstiltak i 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine generelle merknader innledningsvis i innstillingen med betydelig økte satsinger som stimulerer både folk og bedrifter til arbeid.

Disse medlemmer påpeker den lange ventetiden for å få tilgang til arbeidsmarkedstiltak.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 76 med 282 mill. kroner til 1 000 flere tiltaksplasser for ordinære ledige og 1 000 plasser for personer med nedsatt arbeidsevne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet påse at det blir prioritert en økning i tiltaksplasser til AFT-tiltaket.»

Flertallet viser videre til svar på budsjettspørsmål 32 fra Arbeiderpartiet, der det fremkommer at innkjøp av tiltaksplasser og tjenester fra kommersielle bedrifter har økt med over femti pst. fra 2013 til 2017.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med resultatet av evalueringen av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor med tanke på brukermidvirkning og oppnådde resultater og foreslå eventuelle endringer i anbudspraksis for bedre måloppnåelse.»

Flertallet viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak kap. 634 post 76 Tiltak for arbeidssøkere er redusert med 91 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet ser det ikke som riktig å redusere bevilgningen til tiltak for arbeidssøkere sammenlignet med regjeringens budsjettforslag, dette fordi at selv om arbeidsledigheten reduseres, vil de som er arbeidsledige, ha større behov for bistand til å komme tilbake i arbeid. Disse personene det her er tale om, har vært ledige lenger og har derfor vanskeligere for å konkurrere om en jobb som gir inntektsbringende arbeid.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 76 med 2,4 mill. kroner.

Bevilgningsøkningen sikrer prisjustering av støtten til tiltak for arbeidssøkere.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til EØS-avtalen, som innebærer fri flyt av arbeidskraft over grensene, og gir overfor rådende forhold innen EØS-området stor tilgang på arbeidskraft i norsk arbeidsliv som er villig til å jobbe for lavere betaling enn det som trengs for å leve i Norge. Konsekvensen av dette er også at svake grupper i det norske arbeidsmarkedet, altså folk som har droppet ut av videregående skole, har fysiske eller psykiske plager som gjør at en ikke har full arbeidsevne, eller har vært arbeidsledige lenge, får enda større vanskeligheter med å få en fast jobb. Dette faktum øker behovet for økt offentlig innsats for å styrke disse menneskenes rett til fast arbeidsinntekt. Offentlige bevilgninger som er nødvendige for å stimulere arbeidsgivere til å bruke arbeidsevnen til disse verdifulle menneskene, står ikke på noen måte i forhold til behovet. Konsekvensen blir selvsagt blant annet økt uføretrygging av ungdom.

Disse medlemmer mener at det innenfor det handlingsrommet som Arbeids- og velferdsetaten har til å prioritere mellom ulike typer arbeidsmarkedstiltak, må innvilges flere plasser med lønnstilskudd, som reduserer arbeidsgivers risiko for å ansette folk. Dette må sees på som nødvendige opplæringsstillinger hvor en samtidig sikrer norske lønns- og arbeidsvilkår.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er bekymret for det økende antall unge som hverken er i utdanning eller arbeid, som ikke fanges opp av de tradisjonelle ledighetsmålene. For å sikre at samfunnet ivaretar de unge som faller helt utenfor både arbeid og utdanning, foreslås det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett en ungdomsgaranti, som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller

kvalifisering innen tre måneder og sikrer flere plasser med Varig tilrettelagt arbeid.

Dette medlem vil vektlegge behovet for å etablere en reell ungdomsgaranti, med rett til tiltak og sterkere oppfølging i Nav, og viser til partiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en økning på 2 000 tiltaksplasser for ungdom og en økning på 1 000 plasser til ordinære tiltaksplasser.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor man økte kap. 634 post 76 med 522 mill. kroner.

POST 77 VARIG TILRETTELAGT ARBEID

Komiteen viser til at Varig tilrettelagt arbeid (VTA) finansieres gjennom tilskudd etter faste satser.

Komiteen viser til at det foreslås en økning i bevilgningen til tiltaksplasser i VTA på 15 mill. kroner i 2018, tilsvarende 100 tiltaksplasser.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at mange mennesker som trenger Varig tilrettelagt arbeid, mangler plass, og viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke tiltaksnivået sammenlignet med regjeringens forslag. Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti øker med ytterligere 250 plasser og Senterpartiet med 500 plasser.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stanse forsøket med Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i kommunal regi.»

De fleste mennesker i Varig tilrettelagt arbeid jobber i en arbeidsmarkedsbedrift, men om lag 1 600 personer er deltakere i Varig tilrettelagt arbeid ordinær. Flertallet er positive til at ordinært arbeid benyttes som arena for arbeidsmarkedstiltak, men det er viktig at også disse deltakerne sikres god og tilrettelagt oppfølging.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom oppfølgingen av deltakerne på ordningen Varig tilrettelagt arbeid ordinær bedrift.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der budsjettet styrkes med ytterligere 25 mill. kroner for 200 varige tilrettelagte arbeidsplasser for å gi flere uføretrygdede muligheter til å delta i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at det for å sikre et likeverdig tilbud landet over, er nødvendig å opprettholde Varig tilrettelagt arbeid (VTA) som en statlig ordning.

Disse medlemmer samtykker ikke i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.

Disse medlemmer mener disse midlene skulle vært brukt til VTA-plasser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 77 med 24 mill. kroner.

Disse medlemmer er positive til å sikre unge med behov for VTA slik plass, og mener det er naturlig at en vurdering av deres rett til VTA-plass vurderes i sammenheng med innføring av en aktivitetsreform for unge på gradert uføretrygd, slik disse medlemmer foreslår under kap. 2655 Uførhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at som en følge av økende vekst i norsk økonomi og lavere arbeidsledighet er behovet for ordinære tiltaksplasser lavere i 2018, og som en følge av budsjettforliket kuttes 91 mill. fra kap. 634 post 76.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at for unge mennesker er Varig tilrettelagt arbeid (VTA) svært viktig for både den som deltar, og for vedkommendes familie. VTA gir både rutine i hverdagen og livsglede. Det er etter disse medlemmers syn svært viktig at ungdom som er ferdig med videregående skole, får en automatisk overgang til VTA. Dagens system gir usikkerhet og økt belastning for både ungdommen og familien, noe som fører til ekstra omkostninger på andre statlige og kommunale budsjettposter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2018 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for Varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 77 med 76 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 634 post 77 med 45 mill. kroner.

POST 79 FUNKSJONSASSISTANSE I ARBEIDSLIVET

Komiteen understreker viktigheten av å legge til rette for at funksjonshemmede kan delta i arbeidslivet. Funksjonsassistanse kan gis til yrkesaktive personer som har omfattende fysiske funksjonsnedsettelse, og til blinde og sterkt svaksynte. Assistansen innebærer at den funksjonshemmede får hjelp til praktiske formål i arbeidssituasjon. Antall brukere i ordningen har gradvis økt, og i første halvår 2017 var i gjennomsnitt 240 personer i tiltaket.

2.7.6 Kap. 635 og kap. 3635 Ventelønn

Det foreslås bevilget 19 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 30 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 13,4 mill. kroner under kap. 3635 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 22,2 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til at ventelønnsordning er i utfasing, og det er personer som fikk utløst retten til ventelønn før 1. mars 2016 som fortsatt mottar ventelønn.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.7.7 Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Det foreslås bevilget 3 100,275 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 3 562,2 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag og understreker at formålet med stønadene er å bidra til at enslige forsørgere skal bli i stand til å forsørge seg selv ved egen inntekt. Komiteen merker seg at antallet mottakere av overgangsstonad er redusert. Et positivt trekk er at det blant mottakere av overgangsstonad med yngste barn på ett år eller eldre, var de fleste i aktivitet i form av utdanning, arbeid eller aktiv arbeidssøking. Det må være et mål å få flest mulig i aktivitet. Komiteen merker seg videre at ordningen med bidragsforskott omfatter mottakere i alle inntektssjikt, ikke bare de med presset økonomi i lavere og middels sjikt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der regjeringens foreslåtte reduksjon for foreldregruppen med høyest inntekt blir tilbakeført, slik at budsjettet økes med 50 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett går imot regjeringens foreslåtte kutt i bidragsforskudd.

Disse medlemmer viser til sine merknader under kap. 2655 om å unnta personer som mottar trygdetilsettelser, herunder enslige forsørgere, fra avkorting mot godtgjøring som fosterforeldre.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2620 post 70 med 53 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor Senterpartiet prisjusterer en rekke poster. Det er uverdige at regjeringen ikke prioriterer prisjustering for svært viktige bistandsordninger til svake grupper. Dette medlem viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2620 post 72 med 4 mill. kroner og post 73 med 2 mill. kroner

2.7.8 Kap. 2650 Sykepenger

Det foreslås bevilget 42 590,4 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 41 143,656 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at sykepenger bevilges som en overslagsbevilgning og vil dermed justeres etter behovet.

Komiteen merker seg at det på bakgrunn av utviklingen i sykefraværet hittil i år legges til grunn nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet for 2017 og nullvekst i 2018 i forhold til det gjennomsnittlige nivået i 2017.

Komiteen bemerker at det bør være et prioritert mål fremover å redusere sykefraværet. Fravær fra arbeid er ikke bra for den enkelte arbeidstaker, virksomheten eller samfunnet. Det ligger plikter på arbeidsgiver, Nav og den ansatte selv for oppfølging og aktivitet. Hensikten er en reduksjon i sykefraværet som er til gagn for alle parter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til omlegging av pleiepengeordningen, jf. Prop. 48 L (2016–2017) Endringer i folketryktdloven mv. (pleiepenge ved pleie av syke barn) og Innst. 246 L (2016–2017), som trådte i kraft 1. oktober 2017. Flertallet viser videre til Representantforslag 17 LS (2017–2018) fra Sosialistisk Venstreparti om å sikre økonomisk trygghet for foreldre til alvorlig syke barn gjennom pleiepengeordningen, jf. Innst. 59 L (2017–2018). Flertallet viser til komiteens tilrådning som ble fremmet av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-

streparti, og som styrker pleiepengeordningen i tråd med forslagene i representantforslaget, og som utbedrer manglene ved pleiepengeordningen hva angår dekningsgrad, at unntaksregel for den avgrensede pleiepengeperioden også skal gjelde kronisk/varig syke eller skadde barn og en unntaksregel fra 18-årsgrensen for utviklingshemmede. Ventedager gjeninnføres i ordningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at omleggingen av pleiepengeordningen Prop. 48 L (2016–2017), som trådte i kraft 1. oktober 2017, medførte en betydelig utvidelse av ordningen. Disse medlemmer viser til at den nye ordningen sørget for at bortimot dobbelt så mange barn og familier fikk pleiepenger enn tidligere, og at budsjettet ble økt med mer enn en halv milliard. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der det legges inn 59 mill. kroner for å gi pleiepenger tilsvarende inntektsbortfall på 100 pst. i alle 1 300 dagene (fem år), i stedet for 66 pst. etter de første 260 dagene. Disse medlemmer går inn for dette for å sikre at foreldre som i midlertidig fravær fra arbeid under pleieperiode ikke mister en tredel av inntekt. I tillegg går partiene i budsjettavtalen inn for å gjeninnføre et tidligere unntak for 18-årsregelen for psykisk utviklingshemmede unge, som trenger pleie på grunn av livstruende eller annen svært alvorlig sykdom.

Disse medlemmer bemerker at dette er det andre budsjett på rad der pleiepenger utgjør en betydelig budsjettprioritering, og mener dette viser at regjeringen er opptatt av å gjøre det lettere for foreldre å kombinere pleie og delvis arbeid. Disse medlemmer viser samtidig til at pleiepenger fortsatt skal være en midlertidig inntektserstatning for yrkesaktive som må være borte fra jobb for å pleie syke barn, og ikke en permanent lønnsordning for utførte pleieoppgaver.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2650 post 72 med 61 mill. kroner og reduserte kap. 2650 post 73 med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det er gode muligheter for å få redusert sykefraværet. Dette fordrer blant annet engasjerte og ansvarsfulle ledere – og ikke minst et tett og godt samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakere. Dette medlem vil vise til at det finnes flere enkelt eksempler i norsk arbeidsliv hvor sykefraværet er redusert kraftig. Dette medlem har med interesse merket seg at sykefraværet på Kviteseid Omsorgssenter i Telemark på få år er redusert med 70 pst. Dette medlem vil oppfordre

andre offentlige arbeidsgivere om å arbeide målrettet for å redusere sykefraværet.

Ledelsen i offentlig virksomhet må styrkes ved at det etableres en ny ledelseskultur som går ut på at de fagfolkene som møter eksempelvis elever, syke folk, byggesøkere, får økt myndighet og ansvar, dette samtidig som lederansvaret beholdes på overordnet nivå.

Dette medlem vil understreke viktigheten av en god sykelønnsordning for både arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende.

Dette medlem viser til at Senterpartiet bedrer sykepengedekningen for selvstendig næringsdrivende ved å øke dekningsgraden, etter 16 karensdager, fra 75 til 80 pst. fra 1. juli 2018. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man økte kap. 2650 post 72 med 29 mill. kroner.

Dette medlem viser til budsjettinnspill fra Kreftforeningen om å få utredet en tidskontoordning for sykepenger. Dette medlem er enig i at dette bør utredes.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en tidskontoordning inntil to år for alvorlige diagnoser hvor varighet på sykepenger avhenger av sykemeldingsgrad.»

Dette medlem viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett innfører ventedager i pleiepengeordningen som samordnes med omsorgsdager ved barns sykdom, noe som både gir mindre byråkrati og reduserer utgiftsbehovet. Senterpartiet utvider også kompensasjonsgraden for alvorlige tilfeller. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man reduserte kap. 2650 post 72 med 99 mill. kroner. Dette medlem viser ellers til Stortingets behandling av Representantforslag 17 LS (2017–2018), jf. Innst. 59 L (2017–2018).

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2650 post 73 med 2 mill. kroner for å sikre prisjustering av tilskuddet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2650 post 72 med 61 mill. kroner for å styrke bevilgning til pleiepenger.

2.7.9 Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger

Det foreslås bevilget 35 494,260 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 35 220 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen merker seg at den nedgangen i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger som har vært de senere årene, har fortsatt også i år. Antallet mottakere var i gjennomsnitt for 2016 nede i 147 000 personer, til-

svarende en reduksjon på 2,4 pst. Nedgangen skyldes flere forhold.

Komiteen viser til at det er et mål at flest mulig får delta i det ordinære arbeidslivet. Arbeidsavklaringspenger bør derfor i størst mulig grad gi muligheten for at den enkelte enten kan gå tilbake til ordinær jobb, eller for å avklare restarbeidsevne og hvordan denne best kan brukes. Det er viktig at arbeidsavklaringspenger (AAP) ikke blir et «venterom» på veien til uføretrygd. Aktiv dialog med Nav, helsevesen og andre er viktige virkemiddel for at tiden med arbeidsavklaringspenger skal kunne benyttes konstruktivt for den enkelte.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til omleggingen av ordningen med arbeidsavklaringspenger Prop. 74 L (2016–2017) Endringer i folketrygdloven mv. (arbeidsavklaringspenger og tilleggssøknader til arbeidsrettede tiltak mv.), Innst. 390 L som trer i kraft 1. januar 2018. Disse medlemmer mener det er viktig å gjøre AAP-ordningen mer arbeidsrettet. Disse medlemmer mener den gamle ordningen ikke fungerte godt nok. Det er derfor en villet politikk at færre skal komme inn på ordningen, og at maksimal stønadperiode kortes ned slik at personene som er i ordningen, skal få raskere og mer individuelt tilpasset bistand.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter ikke de innskrenkninger som gjøres når det gjelder varighet i ordningen. Ingen blir arbeidsføre av å miste økonomisk støtte. For å bringe flere tilbake til arbeid trengs det tiltak og oppfølging. Disse må settes inn raskere enn i dag, slik at flere får avsluttet perioden med arbeidsavklaringspenger raskere. Men fortsatt vil det være mange som har behov for en lengre periode for å komme tilbake i arbeid etter en lang sykdomsperiode. En for kort rehabiliteringsperiode vil gi økt overgang til andre trygdeytelser eller til økonomisk sosialhjelp, noe som ikke er en ønsket utvikling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 15. S (2017–2018) Endringer i statsbudsjettet 2017 under Arbeids- og sosialdepartementet (salderingen av 2017-budsjettet), når det gjelder å sikre fosterforeldre på arbeidsavklaringspenger mot tap i trygderettigheter.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil vise til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2651 post 71 med 2,7 mill. kroner for å prisjustere tilleggssøknaden.

2.7.10 Kap. 2655 Uførhet

Det foreslås bevilget 86 456 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 83 955 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at 9,5 pst. av befolkningen i alderen 18–66 år var mottakere av uføretrygd ved utgangen av 2016, noe som representerer en økning på 0,1 pst., sammenlignet med andelen ved utgangen av 2015, og at andelen ved utgangen av juni 2017 har økt ytterligere til 9,6 pst. Komiteen merker seg videre at antall uføretrygdede under 30 år ved utgangen av 2016 er om lag 14 300 personer, noe som representerer en økning på 7 000 personer i perioden fra 2006. I tillegg viser komiteen til at 18,1 pst. av alle uføretrygdede var registrert med et arbeidsforhold ved utgangen av 2016, en økning på 1,1 prosentpoeng fra samme tidspunkt i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til felles merknader og forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med statsbudsjettet for 2017. Flertallet viste der til at ny uføretrygd ble vedtatt 16. desember 2011 av et enstemmig Storting og trådte i kraft 1. januar 2015. I tillegg til sikring av inntekt for dem som ikke kan arbeide, var en viktig side ved reformen at det skulle bli lettere å kombinere uføretrygd med arbeid for dem som har en restarbeidsevne. Uføretrygden ble i den forbindelse løst fra pensjonssystemet og endret til en ordning som erstatter tap i fremtidig arbeidsinntekt. Endringen innebærer at uføretrygd nå beskattes som lønn i stedet for som pensjonsinntekt. Av den grunn ble brutto uføretrygd økt for å kompensere for økt skatt.

Flertallet viser til at det i ettertid har vist seg en del uforutsette virkninger, som har medført at Stortingets forutsetning om en utbetaling til uføre om lag på samme nivå som før reformen, ikke er fulgt opp. Flertallet viser i den forbindelse til at Stortinget etter initiativ fra Arbeiderpartiet, gjennomførte en initiativdebatt om virkningene av uførereformen 7. april 2015, og er tilfreds med at regjeringen etter debatten valgte å utvide overgangsordningen for uføre med gjeld fra å omfatte personer som tapte mer enn 6 000 kroner, til å omfatte personer som tapte mer enn 4 000 kroner, men viser samtidig til at denne ordningen er midlertidig og skal fases ut over en treårsperiode.

Flertallet viser til at komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i den forbindelse ba regjeringen snarest mulig komme tilbake med en vurdering av en mer permanent løsning. Flertallet viser til at det ikke har skjedd. Heller ikke har regjeringen fulgt opp en merknad fra en en-

stemmig komité i Innst. 15 S (2015–2016) til statsbudsjettet for 2016, sålydende:

«Komiteen merker seg at de endelige virkningene av uførereformen først vil fremgå når likningen for 2015 foreligger, og ser frem til at regjeringen på egnet måte kommer tilbake til Stortinget med dette.»

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen basert på ligningstall for 2015 og 2016 med en langsiktig løsning slik at alle får en nettoinntekt fremover om lag på nivå med nettoinntekten frem til 1. januar 2015.»

Flertallet viser til at regjeringen i budsjettproposisjonen uttrykker bekymring for den sterke veksten i antall og andel unge uføre under 30 år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet deler denne bekymringen og viser i den forbindelse til forslag under kap. 605 i sitt alternative statsbudsjett om å styrke post 1 for å etablere en aktivitetsreform for unge på gradert uføretrygd, slik at flere kan utnytte sin arbeidsevne i tråd med intensjonene bak uførereformen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at de siste ti årene er antall unge uføre om lag doblet. Mange har en psykisk lidelse. Gruppen utgjør en liten andel av alle uføretrygdede, men disse vil kunne forbli uføretrygdede resten av livet. Fra budsjettproposisjonen siteres:

Det er svært få uføretrygdede som kommer tilbake i arbeid, og personer som blir uføretrygdet i ung alder vil dermed kunne stå overfor et langt liv utenfor arbeidslivet.

Dette medlem mener veksten i antall unge uføre under 30 år er svært negativ for mange av disse unge og for samfunnet som helhet. Dette medlem mener at utviklingen er et tegn på at norske politikere og samfunnet ikke lykkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en aktivitetsreform for unge uføre på gradert uføretrygd kan utformes, med sikte på at flest mulig kan utnytte sin arbeidsevne.»

Flertallet viser til sine merknader i Innst. 15 S (2015–2016), om at regjeringen allerede i budsjettforslaget for 2015 foreslo omfattende kutt i barnetillegget til uføre. Gjennom budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, ble kuttet begrenset til et tak på 95 pst. av tidligere inntekt. Flertallet viser til sine merknader i Innst. 15 S (2014–2015) til statsbudsjettet for 2015, der Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti gikk imot disse kuttene i det behovsprøvede barnetillegget, for å finansiere tilsvarende kutt i skattebidragene til fellesskapet fra dem som har mest fra før.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Stortingets behandling av Prop. 14 L (2014–2015) Endrinagar i folketrygdlova og einskilde andre lover (samleproposisjon), jf. Innst. 81 L (2014–2015), hvor Stortinget vedtok endring av barnetillegget for uføre. Dette medlem viser her til sin merknad:

«Komiteens medlem fra Senterpartiet går imot å innføre et tak på uføretrygd for samlet uføretrygd og behovsprøvd barnetillegg på 95 prosent av inntekt før uførhet. Dette fordi endringen rammer økonomisk inntektssvake foreldre med flere barn, altså de som har størst behov for samfunnets beivågenhet. Alle familier trenger en minsteinntekt til nøkternt livsopphold. Samfunnet må stille opp i noen tilfeller selv om ytelsene samlet gir større inntekt enn inntekt før uførhet. Uførhet innebærer et så stort tap av livskvalitet og livsmuligheter at det etter dette medlems syn må kompenseres med behovsprøvd barnetillegg uten samlet tak.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er viktig at unge raskt hjelpes ut av en passiv tilværelse og inn i arbeid og aktivitet. Det er bakgrunnen for at regjeringen har lansert en landsomfattende ungdomsinnsats for unge under 30 år. Innsatsen skal rettes mot unge under 30 år som etter åtte ukers ledighet ikke er i arbeid, utdanning eller annen hensiktsmessig aktivitet, slik at disse får tilbud om en individuelt tilpasset og forsterket arbeidsrettet oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen har innført aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år. Stortinget har vedtatt endringer i arbeidsavklaringspenger som innebærer en smalere inngang til ordningen, og at det legges til rette for et strammere stønadsløp og økte arbeidsinsentiver. Målet er flere stønadsløp som ender med en jobb fremfor uføretrygd.

Disse medlemmer viser til Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021), Prop.12 S (2016–2017). Her har regjeringen varslet at de vil utrede videre forskningsbehov, og utarbeide en plan for mer forskning på vold i nære relasjoner generelt, og vold og overgrep mot barn, eldre og sårbare grupper spesielt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt forslag i Innst. 6 (2017–2018) kapitler fordelt til justiskomiteen, der Arbeiderpartiet fremmer forslag om en opptrappingsplan mot vold og overgrep. Regjeringen har vært bekymret for økningen i antall unge uføre med psykiske lidelser. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Dokument 15:554 (2013–2014) med spørsmål fra Arbeiderpartiet om hvor stor andel av de yngre uføre med psykiske lidelser som er ofre for vold i nære relasjoner, og der statsråden svarer at det ikke finnes noen slik oversikt. Det vises i den forbindelse også til regjeringens statusrapport for handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014–2017) punkt 12 om styrket forskning rundt helsemessige konsekvenser av vold i nære relasjoner. Disse medlemmer understreker viktigheten av at denne forskningen også omfatter i hvilken grad ofre for vold i nære relasjoner og deres barn etter hvert blir uføre som følge av de fysiske og psykiske skadene de påføres av slik vold.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til proposisjonens side 84, der regjeringen omtaler sin oppfølging av anmodningsvedtak nr. 656 av 11. mai 2017, sålydende:

Stortinget ber regjeringa snarast innføre ei overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytningar, som sikrar at dei ikkje tapar økonomisk på å vere fosterforeldre. Ordninga skal gjelde fram til eit nytt regelverk for fosterheimar er på plass.

Vedtaket ble truffet ved Stortingets behandling av Representantforslag 49 (2016–2017) fra Sosialistisk Venstreparti om å sikre at fosterhjemsgodtgjørelse ikke gir tap av trygdeytelser for fosterforeldre ved sykdom og arbeidsløshet, jf. Innst. 266 S (2016–2017) og Representantforslag 50 S (2016–2017) fra Venstre om å innføre en økonomisk sikkerhet og forutsigbarhet for fosterforeldre som mottar ytelser fra Nav.

Flertallet viser til at regjeringen først med virkning fra 1. januar 2018 har fått på plass en overgangsordning, og da kun for fosterforeldre som mottar dagpenger og arbeidsavklaringspenger. En permanent ordning vil dessuten først være på plass en tid etter at et regjeringsoppnevnt utvalg som skal se nærmere på rammevilkår for fosterforeldre, har levert sin utredning ved utgangen av 2018. Flertallet mener at dette er en altfor snever tolkning av Stortingets enstemmige vedtak. Stortinget påla regjeringen å finne en løsning for fosterforeldre på trygdeytelser. Stortingets vedtak vil også måtte omfatte fosterforeldre med andre trygdeytelser, som overgangsstønad, etterlattepensjon og uføretrygd. Flertallet viser til at det heller ikke er nødvendig å avvente det regjeringsoppnevnte utvalget for å innføre en permanent ordning, siden spørsmålet om avkorting av trygdeytelser mot godtgjørelse som fosterforeldre alle-

rede er utredet av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 17 (2015–2016) Trygghet og omsorg. Fosterhjem til barns beste, jf. Innst. 318 S (2015–2016).

Flertallet viser til at Arbeiderpartiet i Dokument nr. 15:1315 (2016–2017) og Dokument nr. 15:1445 (2016–2017) har etterlyst en raskere oppfølging av Stortingets enstemmige vedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er forundret over at regjeringen har begrenset dette til kun å gjelde fosterforeldre med dagpenger og arbeidsavklaringspenger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2655 post 70 med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2655 post 70 med 40 mill. kroner til barnetillegg for uføre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Stortingets enstemmige vedtak av 11. mai 2017, om at ingen skal tape trygderettigheter ved å ta på seg oppgaven som fosterforeldre, oppfylles.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at ordningen hvor man fjerner avkorting av dagpenger og arbeidsavklaringspenger for fosterforeldre er en overgangsordning. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen har satt ned et offentlig utvalg som skal gjennomgå rammebetingelser for ordinære fosterhjem. Disse medlemmer forutsetter at det i det videre arbeidet bør ses etter løsninger som ivaretar sammenhengen i velferdsordningene på en god måte.

Disse medlemmer viser videre til at fosterforeldre utfører et betydelig omsorgsoppdrag for samfunnet, og det er viktig at det legges til rette for gode rammebetingelser, slik at flere kan gi omsorg til barn som trenger det. Disse medlemmer merker seg at fosterforeldre nå vil unntas fra graderingsreglene, slik at timer på grunn av arbeid knyttet til det å være fosterforeldre ikke lenger skal føre til avkorting i dagpenger og AAP. Unntak fra avkorting gjelder ikke fosterforeldre som er frikjøpt fra arbeid. Dette i påvente av at utvalget som skal se på rammevilkårene leverer sin innstilling i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Stortinget gjennom anmodningsvedtak nr. 308, 17. desember 2016, har bedt regjeringen om å sørge for å unnlate å avkorte Nav-tytelse som følge av mottatt sluttvederlag. Regjeringen har så langt ikke oppfylt Stortingets klare vedtak. Flertallet mener regjeringen snarest må oppfylle Stortingets vedtak og støtter ikke forslaget om at Stortinget skal samtykke i at det ikke gjøres endringer i folketrygdens avkortingsregler knyttet til mottatt sluttvederlag.

2.7.11 Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.

Det foreslås bevilget 10 199,930 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 9 584,140 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at grunn- og hjelpestønad skal gi økonomisk kompensasjon til personer som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte har visse ekstrautgifter, eller som trenger særskilt tilsyn og pleie. Flertallet viser i den forbindelse til Norges Handikapforbunds rapport: «Hva koster det å være funksjonshemmet i Norge i 2017?» I rapporten vises eksempler på at det ikke er uvanlig med tilleggskostnader rundt 100 000 kroner per år, i tillegg til betydelige engangsutgifter, som kan beløpe seg til flere millioner kroner for enkelte.

Flertallet er kritiske til at regjeringen over år har operert med skjulte kutt i stønadene, ved en systematisk regulering av satsene under forventet prisstigning, en utvikling regjeringen også legger opp til for 2018.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil understreke at det er et sterkt politisk signal at regjeringen ikke prioriterer prisjustering av en rekke stønader i sitt forslag til statsbudsjett. Dette medlem vil understreke at slike stønader er målrettede sosiale ordninger. Noe tilsvarende har dette medlem aldri sett når det gjelder ordninger for sterke grupper i arbeidslivet. Dette medlem erfarer at det å rette opp slike usosiale kutt ikke får den nødvendige offentlige oppmerksomhet, og at det sikkert er årsaken til regjeringens prioritering. Dette medlem vil appellere til berørte interesseorganisasjoner om å få debatt om denne praksisen i tiden fremover gjennom å konfrontere regjeringen med sine valg.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at ordningene under kapitlet er ment å dekke behov som ellers friske mennesker ikke ville ha. Med moderne velferdsteknologi og hjelpemidler åpner det seg stadig bedre mulig-

heter for den enkelte, derfor bør det fortløpende foretas vurdering om ordningene bør tilpasses dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til side 94 i budsjettproposisjonen, hvor regjeringen konkluderer slik med hensynet til ansvaret for det som omtales som «enkle og høyfrekvente hjelpemidler»:

Et totalansvar for kommunene vil etter Regjeringens vurdering kunne gi raskere saksbehandling og en mer brukervennlig formidlingsprosess.

Flertallet er uenig i regjeringens vurdering. Følgelig mener flertallet det ikke er nødvendig at regjeringen arbeider videre med sikte på å overføre ansvaret for enkle og høyfrekvente hjelpemidler fra stat til kommune.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om å overføre ansvaret for hjelpemidler fra stat til kommune.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at representanter for Senterpartiet nylig har fremstilt forslag om både dette og en rekke forbedringsforslag i hjelpemiddelordningen, jf. Representantforslag 57 S (2017–2018). Dette medlem viser videre til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett er foreslått 100 mill. kroner for å styrke habilitering og rehabilitering i kommunene. Dette vil gi flere ergoterapeuter, som er et nødvendig tiltak for å bedre dagens hjelpemiddelordning.

Dette medlem vil vise til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man økte kap. 2661 post 70 med 9,3 mill. kroner for å prisjustere grunnstønaden.

POST 71 – HJELPESTØNAD

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor Senterpartiet går imot regjeringens forslag om oppheving av hjelpestønad sats 0 fra 1. juli 2018. Dette medlem vil bemerke at forslaget innebærer at staten overfører kostnader på kommunene.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 71 med 80,6 mill. kroner, hvor 7,6 mill. kroner gikk til å sikre prisjustering av hjelpestønad og 73 mill. kroner til å ikke avvike hjelpestønad.

Dette medlem går også imot manglende prisjustering av stønader.

POST 72 – STØNAD TIL SERVICEHUND

Komiteen merker seg forslaget om å etablere en permanent ordning med servicehunder. Ordningen skal bidra til at personer med fysiske funksjonsnedsettelser får servicehund som kan hjelpe til med praktiske gjøremål. Servicehunder er trente til å bistå med praktiske gjøremål for personer med nedsatt funksjonsevne. Hundene blir spesialtrent til å møte behovene til hver enkelt bruker. De er derfor til meget god hjelp for de som trenger det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at ordningen skal finansieres gjennom trekk i en kommuneramme som i utgangspunktet er for stram.

Flertallet viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, der Arbeiderpartiet foreslår en kommuneramme på 3 mrd. kroner, Senterpartiet foreslår 3,9 mrd. kroner og Sosialistisk Venstreparti foreslår 4 662,5 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er tilfreds med at ordningen endelig kommer på plass, og at den skal være ramme-styrt.

POST 74 – TILSKUDD TIL BILER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til merknad fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i Innst. 15 S (2015–2016) Statsbudsjettet for 2016 og Innst. 15 S (2016–2017), der disse partiene viste til Norges Handikapforbunds (NHF) påpekning av at regjeringens løfte om ny søknad om firehjulstrekkere til bruk i dagliglivet måtte holdes og sendes på høring, og at bortfall av bil i gruppe 1 for dem som ikke er i arbeid eller utdanning, er i strid med FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Flertallet viser også til Representantforslag 54 S (2017–2018) fra Sosialistisk Venstreparti om gjeninnføring av stønad til bil til personer som ikke er i arbeid eller utdanning.

Flertallet viser til regjeringens omtale av ekspertutvalget som har gjennomgått hjelpemiddelpolitikken, og til Stortingets høring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at regjeringen foreslår en moderat økning på posten. Dette forklares med at man forventer en økning i volum og pris. Arbeidet med å få på plass nye og moderniserte regler bør prioriteres. Moderne hjelpemidler for brukere av ordningen er nå ganske annerledes enn de var tidligere. Det har

også vært endringer i hvordan bilene spesialtilpasses, og kostnader forbundet med dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til regjeringens kutt i bilstønsordningen i statsbudsjettet 2015, til kun å omfatte personer som er under utdanning eller i jobb. Disse medlemmer er bekymret for den isolerende tilværelsen det skaper for de som ikke har råd til å kjøpe bil, og som ikke har et godt utbygd kollektivtilbud i sin nærhet eller av andre grunner ikke kan reise kollektivt. Disse medlemmer viser til Representantforslag 54 S (2017–2018) fra Sosialistisk Venstreparti, hvor bilstønsordningen foreslås å omfatte personer som ikke er under utdanning eller jobb.

Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 74 med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 74 med 0,1 mill. kroner for å prisjustere tilskuddet til gruppe 1-biler.

POST 75 – BEDRING AV FUNKSJONSEVNE, HJELPEMIDLER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man økte kap. 2661 post 75 med 0,3 mill. kroner for å prisjustere støtten til hjelpemidler for bedring av funksjonsevnen.

POST 76 – BEDRING AV FUNKSJONSEVNE, HJELPEMIDLER SOM TJENESTER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der kap. 2661 post 76 økes med 8 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker å bedre muligheten for synshemmede, svaksynte og blinde til lese- og sekretærhjelp i hverdagen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 76 med 8 mill. kroner.

POST 77 – ORTOPEDISKE HJELPEMIDLER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til en samlet komitémerknad i Innst. 15 S (2016–2017) hvor det står:

Komiteen ber regjeringen foreta en vurdering av om støtteordningene for parykk for personer med diagnosen alopecia er gode nok og spesielt vurdere om grensen for særskilt støtte bør økes fra 18 år til 26 år

Disse medlemmer er tilfreds med at det i forslag til statsbudsjett foreslås å utvide grensen fra 18 til 30 år.

Disse medlemmer mener at støtteordningene for personer med alopecia må gjennomgås for å sikre at disse fungerer godt nok og etter regelverkets hensikt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 77 med 3,3 mill. kroner for å prisjustere støtten til ortopediske hjelpemidler.

POST 78 – HØREAPPARATER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2661 post 78 med 3 mill. kroner for å prisjustere støtten til høreapparater.

2.7.12 Kap. 5701 Diverse inntekter

Det foreslås bevilget 2 092,127 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 2 007,940 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.7.13 Kap. 2541 Dagpenger

Det foreslås bevilget 13 043 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 16 300 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at dagpengeordningens hovedformål er å gi delvis kompensasjon for bortfall av arbeidsinntekt ved arbeidsledighet. Dagpengene beregnes på grunnlag av tidligere arbeidsinntekt, og utformet med sikte på å motivere til aktiv jobbsøking. Dette gjør dagpengeordningen både til en del av det sosiale sikkerhetsnettet og til et viktig arbeidsmarkedspolitisk virkemiddel som skal bidra til økt overgang til arbeid.

Komiteen merker seg at for å få rett til dagpenger stilles det i dag krav om arbeidsinntekt på minst 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden sist avsluttede kalenderår, eller minst tre ganger grunnbeløpet i folketrygden de tre siste avsluttede kalenderårene. Etter dagens regler defineres arbeidsinntekt som lønnsinntekt, foreldrepenger, svangerskapsenger og svangerskapsrelaterte sykepenger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er sterkt kritisk til regjeringens forslag til innstrammingen av grunnlaget for å kunne motta dagpenger. En slik innstramming ville ført til at folk som av ulike grunner ikke har tjent nok penger siste år, ikke lenger vil motta dagpenger ved ledighet, blant

annet personer som ikke har et sterkt fotfeste i arbeidslivet, men likevel gjør en innsats. Flertallet mener dette kunne ført til at de ble skjøvet helt vekk fra arbeidslivet. Dagpenger skal være en ordning for midlertidig ledighet for personer som har mistet jobben, og som tar sikte på å finne ny jobb. Flertallet mener at det er et dypt usosialt kuttforslag for folk med allerede lite penger, og konstaterer at regjeringen ikke fikk gjennomslag for dette i budsjettforhandlingene med Venstre og Kristelig Folkeparti.

Flertallet viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2541 post 70 med 305 mill. kroner til å opprettholde dagpengeordningen heller enn å stenge ute de med lavest inntekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at dagpenger er ment å være en midlertidig inntektssikring for de som i en periode står uten arbeid, men nylig har avsluttet et arbeidsforhold og så raskt som mulig skal ut i en ny jobb. Gjennom kun å legge inntekt siste år til grunn, treffer ordningen de med nærmest tilknytning til arbeidsmarkedet. Regjeringens mål har vært å forsterke arbeidslinjen og styrke insentivene til en sterk og kontinuerlig tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at i dagens ordning beregnes dagpenger enten på grunnlag av inntekten det sist avsluttede kalenderåret eller en gjennomsnittsberegning av de tre sist avsluttede kalenderårene, dersom det gir bedre uttelling. Som inntekt regnes i tillegg til lønn, dagpenger, sykepenger, pleiepenger mv., svangerskapsenger og foreldrepenger, dersom disse ytelsene er opptjent som arbeidstaker.

Disse medlemmer merker seg at mottakere dermed kan ha vært uten arbeid i lang tid eller i sporadisk jobb, og likevel ha rett på en ordning som er ment som en midlertidig inntektssikring for de som plutselig står uten arbeid og så raskt som mulig skal tilbake i nytt arbeid. Disse medlemmer mener dette kan svekke arbeidslinjen og insentivene til en kontinuerlig tilknytning til arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, der 305 mill. kroner tilbakeføres til overslagsbevilgningen for dagpenger i forhold til budsjettproposisjonen fra regjeringen. Disse medlemmer, i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, ber regjeringen fremme forslag til endringer av dagpengeordningen som styrker arbeidslinjen, og som på en bedre måte enn i dag ivaretar formålet om inntektssikring for de som nylig har blitt arbeidsledige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er positive til kompetanse-

hevende tiltak for arbeidsledige og til å utrede endringer for i større grad å åpne opp for muligheter til å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede adgang til i større grad å åpne opp for å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger.»

Flertallet mener det er avgjørende at disse sikres grunnleggende formell kompetanse, og at Nav skal satse mer på kompetansehevende tiltak, herunder utdanningstiltak, en mer fleksibel praktisering av dagpengeregulverket og mer bruk av lønnstilskudd.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Tekna i sitt høringsnotat til komiteen ber om at det bør være lov å ta opptil 20 studiepoeng i dagpengeperioden. Disse medlemmer er positiv til dette, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018 å komme tilbake med forslag som åpner for at man skal kunne ta inntil 20 studiepoeng i løpet av dagpengeperioden.»

Disse medlemmer viser videre til at Tekna påpekte behovet for å definere «utsendte arbeidstakere» i arbeidsmiljøloven slik at utsendte arbeidstakere defineres som personer som jobber i inntil én måned i Norge. Disse medlemmer er enig i behovet for lovendring på dette punktet og viser til Innst. 303 L (2016–2017), jf. Prop. 72 L (2016–2017) hvor disse medlemmer fremsatte følgende lovforslag:

«Ny § 1-7 (1) skal lyde:

(1) Med utsendt arbeidstaker menes arbeidstaker som i en periode på inntil 30 dager arbeider i et annet land enn det arbeidsforholdet vanligvis er knyttet til.»

Ved votering i Stortinget 1. juni 2017 fikk lovforslaget ikke flertall. Dersom forslaget derimot hadde fått flertall, ville dette sikret at alle arbeidstakere som arbeider i Norge utover 30 dager, blir omfattet av blant annet varslingsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven.

Disse medlemmer merker seg at Arbeids- og sosialdepartementet i Prop. 1 S (2017–2018), som oppfølging av anmodningsvedtak nr. 738, 1. juni, benytter

utsendingsdirektivet som argument for at norske myndigheter kan definere begrepet «utsendt arbeidstaker» i norsk lov. Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2017–2018) for Arbeids- og sosialdepartementet side 217:

«Det følger av utsendingsdirektivet at ved utsending av arbeidstakere skal visse regler om lønns- og arbeidsvilkår i det landet hvor arbeidet utføres (vertslandet) gjelde uansett hvilket lands rett som for øvrig regulerer arbeidsforholdet. Hvilke typer regler dette er, er uttømmende regulert i direktivets artikkel 3.

Det er en forutsetning at arbeidstakeren arbeider i vertslandet i et begrenset tidsrom. Hva som menes med begrenset tidsrom er ikke nærmere definert i direktivet. Det må forstås slik at det kan variere, og at det ikke gjelder noen øvre grense. Det er ikke holdepunkter, verken i direktivet eller i praksis, for å innfortolke en adgang for medlemsstatene til å sette en absolutt grense for hvor lenge arbeidet kan vare før alle regler i vertslandet kommer til anvendelse.

Det legges altså til grunn at utsendingsdirektivet er til hinder for å fastsette en slik grense, og Regjeringen vil derfor ikke fremme lovforslag om dette nå.»

Disse medlemmer vil påpeke at dette er nok et eksempel på at Norges forpliktelser gjennom EØS-avtalen medfører avgivelse av suverenitet innenfor arbeidslivsområdet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 15 S (2017–2018) Endringer i statsbudsjettet 2017 under Arbeids- og sosialdepartementet (salderingen av 2017-budsjettet), når det gjelder å sikre fosterforeldre på dagpenger mot tap i trygderettigheter.

2.7.14 Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Det foreslås bevilget 23,8 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 30,2 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

2.7.15 Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 795 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 975 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at reduksjonen begrunnes med at utsiktene til noe bedring av konjunktorene forventes å gi en nedgang i utgiftene, selv om antall som er berørt av konkurser, har hatt en økning på 25,9 pst. hitil i 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.7.16 Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Det foreslås bevilget 200 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 220 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8 Resultatområde 3 Pensjon

2.8.1 Kap. 611 Pensjon av statskassen

Det foreslås bevilget 18,4 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 20,2 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at økningen på 0,4 mill. kroner skyldes anslått effekt av trygdeoppgjøret.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8.2 Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 4 740 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 5 558,168 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at antall uførepensjonister har vist en fallende tendens siden 2010, mens antall med avtalefestet pensjon (AFP) har økt noe siden 2014.

Flertallet viser til at Arbeids- og sosialdepartementet i løpet av høsten 2017 vil invitere partene i arbeidslivet til nye forhandlinger om endret offentlig tjenstepensjon. Flertallet viser til merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 1 S (2016–2017), jf. Innst. 15 S (2016–2017), der det ble vist til at forhandlingene om nye regler for offentlige tjenstepensjoner brøt sammen våren 2016, fordi regjeringen avviste at resultatet på vanlig måte skulle være gjenstand for uravstemning blant medlemmene. Flertallet var da kritiske til regjeringens handlemåte i denne saken, særlig på bakgrunn av at partene var nær enighet om en avtale. Det er etter flertallets mening på høy tid at forhandlingene gjenopptas. Flertallet viser til at det er partene som må komme frem til en omforent løsning, men flertallet vil likevel understreke viktigheten av at de ansatte må sikres gode pensjonsordninger. Det skal lønne seg å jobbe lenger, men man må samtidig sikre gode ordninger for dem som ikke har den muligheten, samt at det må være mulig å skifte arbeids-

giver, også på tvers av offentlig og privat sektor, uten å tape opptjente pensjonsrettigheter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til utviklingen i antall personer som mottar uførepensjon, og mener det er positivt at antall pensjonister i denne kategorien er synkende på tross av flere pensjonister samlet sett. Dette må ses som et tegn på at flere klarer å stå lenger i jobb.

Disse medlemmer viser videre til regjeringens arbeid med ny offentlig tjenstepensjon (OTP) og understreker viktigheten av en sterkere likebehandling av pensjon i offentlig og i privat sektor, dette for å fjerne mobilitetshindre for personer som ønsker å bytte mellom jobb i privat og offentlig sektor.

Disse medlemmer mener det i større grad må lønne seg mer for offentlig ansatte å stå lenger i jobb.

2.8.3 Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Det foreslås bevilget 26 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 302,2 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

2.8.4 Kap. 614 og kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 3 428 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 4 536 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 13 622 mill. kroner under kap. 3614 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 18 428 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Forslagene til bevilgning på både kap. 614 og 3614 inkluderer 90-poster som blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet, jf. Innst. 5 S (2017–2018) fra finanskomiteen.

Komiteen viser til at antall nye lån har falt drastisk, fra 26 292 i 2013 til 2 755 i 2016. Det totale antallet lån og utlånsporteføljen har falt tilsvarende.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti konstaterer at boliglånsordningen i Statens pensjonskasse under regjeringen Solberg gradvis og systematisk er bygd ned, slik at den ikke lenger fremstår som et godt alternativ for statsansatte. Disse medlemmer ser dette som ett av mange eksempler på denne regjeringens angrep på opparbeidete arbeidstakerrettigheter.

2.8.5 Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 825 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 1 075 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at nedgangen i anslaget på renteinntekter med 250 mill. kroner henger sammen med fortsatt forventet nedgang i utlånsporteføljen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine merknader under kap. 614, der det vises til det beklagelige i at regjeringen Solberg ensidig har fjernet statsansattes muligheter til gunstige boliglån gjennom Statens pensjonskasse.

2.8.6 Kap. 615 og kap. 3615 Yrkesskadeforsikring

Det foreslås bevilget 85 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 96 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 122 mill. kroner under kap. 3615 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 130 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til at beregnet innbetalt premie er høyere enn forventet utbetalinger i 2018. Dette har sammenheng med at det ofte kan ta flere år før skadetidspunkt blir konstatert, og utbetalingene kommer dermed ofte flere år etter at premien er innbetalt.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Prop. 193 L (2013–2014) fra regjeringen Stoltenberg II om ny og oppdatert lov om arbeidsskadeforsikring, som ble trukket av regjeringen Solberg umiddelbart etter tiltredelse, jf. Meld. St. 6 (2013–2014). Begrunnelsen var at regjeringen ville foreta en samlet vurdering av forslagene i proposisjonen sammen med de gjenstående elementene i en ny reform. Flertallet viser i den forbindelse til Dokument nr. 15:910 (2013–2014) med spørsmål fra Arbeiderpartiet til daværende statsråd Robert Eriksson om når Stortinget kunne forvente å få seg forelagt ny sak med forslag til ny ordning for en helhetlig og oppdatert yrkesskadeforsikring. Flertallet viser til at regjeringen Solberg ennå ikke har varslet om eller når en slik sak vil bli presentert for Stortinget. Flertallet er sterkt kritisk til at regjeringen ikke ser yrkesskaddes behov for nye regler som dekker dagens behov. Flertallet viser blant annet til FAFO-rapport 2012:45 Yrkesskade – mest for menn? Om kjønnsforskjeller i tildeling av uførepensjon med yrkesskadefordel.

2.8.7 Kap. 616 og kap. 3616 Gruppelivsforsikring

Det foreslås bevilget 200 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 194 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 118 mill. kroner under kap. 3616 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 101 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8.8 Kap. 2470 og kap. 5470 Statens pensjonskasse

Det foreslås bevilget 22,538 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 30,876 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 25 mill. kroner under kap. 5470 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 38,070 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Det foreslås budsjettert med et driftsresultat på 18,203 mill. kroner for 2018 og bevilget 40,741 mill. kroner til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot hhv. 22,136 mill. kroner og 53,012 mill. kroner i saldert budsjett 2017.

Komiteen merker seg at administrasjonskostnadene gikk ned i 2016, at andelen nye og endrede pensjoner utbetalt uten vesentlig feil økte til 97,6 pst., og at Statens Pensjonskasse har lyktes med å flytte flere av de enkleste henvendelsene til de mer selvbetjente kanalene.

Komiteen merker seg også at tilfredsheten blant medlemsvirksomhetene er gått opp fra 69 til 70 pst., i 2016, mens tilfredsheten blant medlemmene fortsatt bare er på 62 pst.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8.9 Kap. 660 Krigspensjon

Det foreslås bevilget 254 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 301 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen merker seg at krigspensjon er en invalidepensjon for personer som har mén eller redusert arbeidsevne som følge av skade eller påkjenninger under krigsdeltakelse, motstandsvirksomhet, politisk fangenskap eller sjøtjeneste under andre verdenskrig.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8.10 Kap. 664 Pensjonstrygden for sjømenn

Det foreslås bevilget 47 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 83 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at Pensjonstrygden for sjømenn ytes fullt ut ved siden av eventuell alderspensjon fra folketrygden. Pensjonstrygden er garantert av staten.

Komiteen viser til at det samlede statstilskuddet for perioden 2003–2013 utgjorde om lag 5,4 mrd. kroner (nominelle kroner). Pensjonstrygden har gått med overskudd i 2014, 2015 og 2016. Videre forventes pensjonstrygden å gå med like stort overskudd i 2018 som det forventede underskuddet i 2017.

Komiteen viser til at om lag 48 pst. av den aktive medlemsmassen er sysselsatt innenfor offshoresektoren per juni 2017.

Komiteen viser videre til at et offentlig utvalg har utredet en fremtidig løsning for pensjonsordningen for sjømenn for å tilpasse pensjonsordningen til pensjonsreformen.

Utvalget leverte sin rapport NOU 2014:17 Pensjonsordning for arbeidstakere til sjøs 17. desember 2014. Utvalget foreslår en ny pensjonsmodell for sjømenn, tilpasset pensjonsreformen og tjenestepensjonsordningene i privat sektor. Komiteen merker seg at departementet i forbindelse med oppfølgingen av dette utvalget vil utrede Pensjonstrygden for sjømenns tilknytningsform til staten. Komiteen imøteser departementets tilråding.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.8.11 Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Det foreslås bevilget 2 200 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 1 930 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at Staten gir tilskudd til avtalefestet pensjon (AFP) i privat sektor. AFP-ordningen var opprinnelig utformet som en tidsavgrenset tilleggspensjonsordning frem til fylte 67 år, og formålet var å gi slitne arbeidstakere med lang yrkeskarrierer mulighet til å gå av med alderspensjon før de nådde pensjonsalder i folketrygden. Fra 1. januar 2011 er pensjonen utformet som et livsvarig påslag til alderspensjonen fra folketrygden, og det er en forutsetning at en tar ut alderspensjon helt eller delvis for å kunne ta ut AFP. AFP kan fritt kombineres med arbeidsinntekt.

Komiteen merker seg at statens andel av AFP-utbetalingene samlet utgjorde 45 pst. i 2016, og at tilskuddet til AFP har økt fra 1,64 mrd. kroner i 2016 til 1,93 mrd. kroner i 2017. Bevilgningsforslaget for 2018 utgjør en ytterligere økning til 2,2 mrd. kroner. I 2016 mottok 57 765 personer AFP under kap. 666 post 70. Komiteen vil understreke at langt flere menn enn kvinner benyttet seg av ordningen: 42 938 mot 14 827. Gjennomsnittlig årlig pensjon for mottakere av AFP var 67 405 kroner ved utgangen av 2016, og menn har i gjennom-

snitt hatt 9 000 kroner høyere årlig pensjon enn kvinner. Denne forskjellen har vært økende fra 2012 til 2016.

Komiteen understreker at den nye AFP-ordningen i privat sektor fremdeles er under innføring, og at regjeringen forventer videre høy vekst også i årene som kommer. Denne veksten skyldes nå i stor grad at det er begrenset avgang fra ordningen. Ved utgangen av 2016 kombinerte 56 pst. av mottakere av ny AFP i alderen 62–66 år pensjon med arbeid. Partene bak AFP-ordningen i privat sektor har igangsatt en evaluering av ordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den forbindelse til sitt program for stortingsperioden 2017–2021, der Arbeiderpartiet ønsker å styrke AFP i privat sektor og legge om offentlig tjenestepensjon og offentlig AFP slik at den blir tilpasset både folketrygden og privat AFP, og at dette skal skje gjennom forhandlinger med de ansattes organisasjoner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener den opprinnelige begrunnelsen for AFP-ordningen ikke lenger er dekkende for ordningen etter hvert som stadig flere personer som tar ut AFP, ikke arbeider i typiske sliteryrker. Mange av de som i dag nyter godt av ordningen, er ressurssterke personer med god helse som fortsetter å kombinere arbeid med uttak av AFP og alderspensjon.

Dette medlem merker seg statens kraftige utgiftsvekst til ordningen på om lag 300 mill. kroner årlig og registrerer at denne utgiftsveksten skjer uten at knapt noen stiller spørsmål ved statens økte utgifter. Dette medlem viser til at AFP i privat sektor bare omfatter de som jobber i en bedrift som har en tariffavtale der AFP inngår.

Dette medlem mener det er grunn til å stille spørsmål ved en ordning hvor fellesskapet tilgodeser nye mottakere av AFP i alderen 62–66 år når over halvparten av mottakerne fortsetter i arbeidslivet med fullverdig inntekt derifra. Dette medlem merker seg at regjeringen forventer en høy vekst i AFP-ordningen i privat sektor i årene som kommer. Dette medlem mener på denne bakgrunn det er et behov for at statens utgifter til ordningen, herunder statens andel av AFP-utbetalingene fremover, så vel som selve utformingen av ordningen, drøftes grundig, for å få en bedre målretting.

2.8.12 Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Det foreslås bevilget 330 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 325 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til innstrammingsene i ordningen for personer som har kommet til landet gjennom familiegjenforening, som trådte i kraft 1. januar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, merker seg at innstrammingene har virket etter intensjonen ved at det er nedgang i antall stønadsmottakere.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at formålet med supplerende stønad til personer med kort botid i Norge, som trådte i kraft 1. januar 2006, var å garantere en minsteinntekt til personer over 67 år som har mindre enn 40 års botid i Norge. Begrunnelsen for ordningen var todelte, dels å sikre den enkelte en inntekt på linje med minstenivået i folketrygden, dels å avlaste kommunenes sosialhjelpsbudsjett.

Dette flertallet viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti samme år stemte mot at supplerende stønad skulle falle bort ved opphold i alders- og sykehjem, fordi oppholdsbetaling i institusjon og midler til personlig forbruk må praktiseres likt for alle beboere, uansett bakgrunn (jf. Innst. 106 L (2015–2016) til Prop. 11 L (2015–2016)).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti i budsjettbehandlingen for 2015 gikk imot å frata mottakere av supplerende stønad forsørger- og barnetillegg. Videre gikk de to partiene i 2016 mot å unnta eldre personer som er kommet til Norge ved familiegjennforening med barn/slektninger som er bosatt her, fra ordningen.

2.8.13 Kap. 2670 Alderdom

Det foreslås bevilget 223 060 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 214 965 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen er opptatt av å sikre en trygg og verdig alderdom.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at eldre mennesker har jobbet hardt gjennom et langt liv og bidratt til å bygge landet. Disse medlemmer viser til økningen i pensjonen for enslige minstepensjonister med 4 000 kroner i 2016 og 2017 og reduksjon i avkorting og økningen i minstefradraget for pensjonsinntekt i revidert nasjonalbudsjett 2017, som har bidratt til å bedre pensjonistenes økonomi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 4 (2017–2018) Trygdeoppgjøret 2017, jf.

Innst. 37 S (2017–2018) (jf. Dokument nr. 15:193 (2017–2018)).

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg bortforklarer reallønnsnedgang for pensjonistene de siste årene med ekstra påplussing til minstepensjonister, pensjonistektepar og generelle skatteutt. Disse medlemmer viser til at både finansminister Siv Jensen (Fremskrittspartiet) og arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie (Høyre) i svar på spørsmål fra Arbeiderpartiet har lagt frem tall som viser at det er pensjonister med de høyeste inntektene som så langt har nytt godt av regjeringens politikk. Disse medlemmer viser dessuten til at økningene for enslige minstepensjonister startet i 2016 etter forslag fra Arbeiderpartiet om 4 000 kroner utover regjeringen Solbergs forslag. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti, for budsjettåret 2016. Avtalen gjaldt kun minstepensjonister med alderspensjon. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets forslag gjaldt alle enslige med minsteytelser fra trygden.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor Senterpartiet øker minste pensjonsnivå for enslige med 2 000 kroner fra 1. september 2018. Dette medlem vil understreke at minste pensjonsnivå for enslige er for lavt, og at denne økningen derfor er svært viktig.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2670 post 73 med 41 mill. kroner.

2.8.14 Kap. 2680 Etterlatte

Det foreslås bevilget 2 016,2 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 2 094,230 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine merknader og forslag under kap. 2655 om å unnta personer som mottar trygdeytelser, fra avkorting mot godtgjøring som fosterforeldre.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 2680 post 70 med 4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet, og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser videre til Senterpartiets alternative statsbudsjett,

hvor man økte kap. 2680 post 75 med 0,1 mill. kroner for å prisjustere stønaden til barnetilsyn for etterlatte. Dette medlem er sterkt imot regjeringens kuttfor-slag.

2.8.15 Kap. 2686 Stønad ved gravferd

Det foreslås bevilget 190,110 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 181,4 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittelet, og slutter seg til forslaget.

2.9 Resultatområde 4 Arbeidsmiljø og sikkerhet

2.9.1 Kap. 640 og kap. 3640 Arbeidstilsynet

Det foreslås bevilget 637,440 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 631,379 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 44,079 mill. kroner under kap. 3640 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 42,915 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen merker seg at Arbeidstilsynet i 2016 gjennomførte mer enn 15 000 tilsyn og mer enn 700 selvstendige veiledninger. I 2016 har Arbeidstilsynets innsats mot useriøsitet i arbeidslivet, herunder sikre at arbeidstakere har lovlige lønns- og arbeidsvilkår, utgjort en betydelig del av tilsynene i bygg og anlegg, transport, landbruk og renhold. Komiteen merker seg at den raske utviklingen på arbeidslivfeltet har gjort at Arbeidstilsynet kontinuerlig har valgt å arbeide med kunnskaps- og kompetanseutvikling på området.

Komiteen merker seg Arbeidstilsynets samarbeid med politiet, Skatteetaten og Arbeids- og velferdsetaten. Blant annet de samlokaliserte sentrene mot arbeidslivskriminalitet rapporteres å ha vært viktige for å finne kriminelle aktører, gjennomføre kontroller og aksjoner, men også for å følge opp med et bredt sett av virkemidler og sanksjoner, videre at metodikken er noe endret fra tidligere år gjennom at etatene i større grad jobber mer mot kriminelle nettverk og aktører fremfor enkeltvirksomheter, og at etatene jobber langsiktig mot disse. Etatene rapporterer at det etatene har oppnådd i fellesskap, ikke ville ha vært oppnådd dersom de hadde arbeidet hver for seg. Komiteen vil understreke at et godt og effektivt samarbeid mellom etatene er svært viktig for å øke fellesskapets slagkraft mot kriminelle nettverk i norsk arbeidsliv.

Komiteen merker seg videre at utenlandske arbeidstakere i norsk arbeidsliv er særlig utsatt ved useriøs virksomhet. Arbeidstilsynet avslører at nesten 40 pst. av arbeidstakerne i bygg og anlegg og renhold ikke har forskriftsmessige HMS-kort. Komiteen vil påpeke at dette kan indikere mer alvorlige lov- og regelverksbrudd.

Komiteen merker seg også at tilbakemeldingene fra Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten er at arbeidslivskriminaliteten er blitt grovere, mer omfattende og sammensatt. De kriminelle aktørene er blitt mer tilpassningsdyktige blant annet for å redusere oppdagelsesrisikoen og for å unngå kontroll og sanksjoner. Etatene rapporterer at den kriminelle aktiviteten flyttes dit hvor forholdene ligger til rette for det. Det oppdages stadig oftere at aktørene registrerer og rapporterer deler av virksomheten i offentlige registre, og slik fremstår som lovlydige.

Komiteen merker seg at kriminelle aktører og nettverk benytter en rekke ulike metoder i strid med lover og regler for å sikre seg innpass i markedet og økonomisk vinning. Et typisk trekk er at selskaper oppstår og forsvinner i et raskt tempo. Bruk av stråmenn, fiktive roller, profesjonelle medhjelpere og misbruk av offentlige ordninger slik som arbeidsmarkedstiltak og trygdeytelser ser ut til å være utbredt.

Komiteen vil understreke at denne ovennevnte – for det norske samfunnet svært negative – utviklingen må motarbeides enda mer kraftfullt fra norske myndigheter. Dette fordrer blant annet økt, felles innsats fra offentlige kontrollmyndigheter som politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Arbeids- og velferdsetaten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at grunnlaget for den norske samfunnsmodellen er et organisert arbeidsliv med ryddige lønns- og arbeidsbetingelser. Derfor er det svært bekymringsfullt at stadig færre arbeidstakere er fagorganiserte. Dette skjer samtidig med at kriminalitet og useriøsitet har fått vokse frem i stadig nye deler av det norske arbeidslivet. Det politiske flertallet har de siste årene gjort lite for å stanse den negative utviklingen.

Flertallet viser til at regjeringens forslag i realiteten innebærer en nedgang i bevilgningen til Arbeidstilsynet. Flertallet mener dette viser at regjeringen ikke tar utfordringene i arbeidslivet på alvor.

Flertallet viser til Byggenæringens Landsforenings (BNL) høringsnotat til komiteen, hvor første setning under overskriften Et rettferdig og mobilt arbeidsliv lyder:

«Forslaget til statsbudsjett styrker ikke kampen mot arbeidsmarkedskriminalitet.»

Flertallet merker seg at BNL karakteriserer forholdene i byggemarkedet som komplekse, og at næringslivet trenger sterkere samordning av den offentlige tilsynsvirksomheten. Flertallet er enig i at det er behov for en bedre og sterkere samordning av den offentlige tilsynsvirksomheten.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke samordningen av den offentlige tilsyns-, etterforsknings- og påtalevirksomhet for å kunne utøve en mer slagkraftig bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.»

Flertallet viser til at Unio i sitt høringsnotat til komiteen argumenterer for at innsatsen mot arbeidslivskriminalitet må styrkes. YS etterlyser på sin side satsingen på å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Flertallet er helt enig i at arbeidet mot arbeidslivskriminalitet må styrkes.

Flertallet viser til at Yrkestrafikkforbundet i sitt budsjettinnspill ber om at Statens vegvesen gis fullmakt til å innhente informasjon om allmenngjorte lønnsvilkår. Yrkestrafikkforbundet peker på at Statens vegvesen kontrollerer blant annet kjøre- og hviletidsbestemmelsene og kabotasjereguleringene, og at det derfor vil være formålstjenlig om Statens vegvesen også fikk mulighet til å innhente informasjon som gjør det mulig å kontrollere de allmenngjorte lønnsbestemmelsene (lønn, diett og arbeidstid). Flertallet støtter forslaget.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi fullmakt til at Statens vegvesen og Arbeidstilsynet sammen eller hver for seg ved kontroll på veien kan kreve dokumentasjon fra lastebil- og bussjåfører som viser at deres arbeidsavtale er i tråd med allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet undergraver norsk næringsliv og norske arbeidsplasser. Nettopp derfor er kampen mot arbeidslivskriminalitet trappet opp. I løpet av de siste fire årene er det opprettet syv sentre mot arbeidslivskriminalitet, noe som allerede gir svært gode resultater. I fjor ble 3 200 virksomheter kontrollert, dobbelt så mange som året før, og 254 kriminelle nettverk er avslørt. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringen tar utfordringene i arbeidslivet på alvor og gjør mye for å stanse den negative utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at Arbeidstilsynets virksomhet bør styrkes med 25 mill. kroner. Disse medlemmer mener det bør bevilges midler til oppstart av et nytt Akrim-senter og foreslår en økning på 3,75 mill. kroner for å dekke Arbeidstilsynets andel i oppstart av et slikt senter.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 640 post 1 med 28,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere arbeidslivskriminalitetssentre som dekker hele landet og sikre felles opplæring og planer for disse.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett foreslås å styrke dette arbeidet med til sammen 120 mill. kroner fordelt på ulike offentlige etater.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man økte kap. 640 post 1 med 37 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 640 post 1 med 40 mill. kroner.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, REGIONALE VERNEOMBUD

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at erfaringene med regionale verneombud i overnattings- og serveringsvirksomhetene og renholdsbransjen har vært positive og ønsker at ordningen skal utvides til flere bransjer, blant annet transportbransjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 640 post 21 med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 640 post 21 med 5 mill. kroner for å styrke det viktige arbeidet som regionale verneombud.

2.9.2 Kap. 642 og kap. 3642 Petroleumstilsynet

Det foreslås bevilget 297,550 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 290,176 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Likeledes foreslås det 76,480 mill. kroner under kap. 3642 for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) mot 88,110 mill. kroner i saldert budsjett for 2017.

Komiteen vil understreke betydningen av Petroleumstilsynets ansvar for å følge opp aktørenes sikrings tiltak og beredskap mot bevisste anslag, samt forebygging av storulykkes- og arbeidsmiljørisiko.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet i norsk petroleumsvirksomhet. Samtidig viser tall fra Risikonivå i norsk petrole-

umsvirksomhet (RNNP) en negativ utvikling på flere områder de siste årene. Totalindikatoren for storulykker viser et høyere nivå i 2015 og 2016 sett i forhold til nivået i 2013 og 2014. Flertallet mener dette er en bekymringsfull utvikling. Flertallet vil understreke viktigheten av at omstillinger i bransjen ikke skal føre til negative HMS-konsekvenser. Det er etter flertallets syn alvorlig at partssamarbeidet, spesielt topartssamarbeidet, i petroleumsvirksomheten ifølge regjeringen kan være satt under press. Det registreres blant annet et økende antall bekymringsmeldinger fra ansatte i sektoren om høyere jobbkrav og liten påvirkning på egen jobbsituasjon. Flertallet viser videre til at næringens IKT-systemer til automatisering og sikkerhetsfunksjoner kan ha mange av de samme sårbarhetene som IKT-systemer for behandling av informasjon, og at hendelser i disse systemene kan påvirke leveransen av olje og gass eller føre til at sikkerhetsfunksjoner forstyrres. Dette viser viktigheten av at Petroleumstilsynet følger aktørene tett gjennom tilsyn og kunnskapsutvikling.

Flertallet viser til at regjeringen til tross for disse utfordringene ikke foreslår en økning i bevilgningene til Petroleumstilsynet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringens ambisjon om at norsk petroleumsvirksomhet skal være verdensledende på HMS står fast, selv om næringen er inne i en krevende omstilling. Disse medlemmer fremhever den partssammensatte arbeidsgruppen som har vurdert tilstanden i næringen grundig, hvor gruppen slår fast at det er et gjennomgående høyt sikkerhetsnivå i norsk petroleumsvirksomhet. Disse medlemmer fremhever også betydningen av at et godt to- og trepartssamarbeid styrkes og videreutvikles. Et godt HMS-regime forutsetter gjensidig tillit og respekt.

Disse medlemmer er oppmerksom på utviklingen i petroleumsvirksomheten og forventer at selskapene tar sitt ansvar for å ivareta og videreutvikle sikkerhetsnivået. Disse medlemmer viser videre til at kontinuerlig forbedring av helse, arbeidsmiljø og sikkerhet er en forutsetning og et felles mål for petroleumsvirksomheten. Disse medlemmer fremhever betydningen av at næringen og myndighetene hele tiden strekker seg etter, lærer av og tar i bruk ny kunnskap og teknologi, for å sikre effektiv drift og kontinuerlige forbedringer. Disse medlemmer påpeker videre at det er aktørene selv som er ansvarlige for at virksomheten drives forsvarlig, og at de gjennom internkontroll skal følge opp at driften er i tråd med kravene i HMS-regelverket.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at teknologisk utvikling og digitalisering i bransjen ikke skal føre til negative HMS-konsekvenser. Disse medlemmer viser videre til at IKT er en viktig strate-

gisk sikkerhetsutfordring, og at det er viktig med en proaktiv innsats for å forebygge sårbarhet både i operative systemer og informasjonshåndteringssystemer. Derfor har regjeringen lagt til en fireårig styrking på IKT-sikkerhet på 5,9 mill. kroner i 2018.

Disse medlemmer viser til stortingsmeldingen om petroleumsvirksomheten som regjeringen vil legge frem våren 2018, og ber om at den partssammensatte arbeidsgruppens vurderinger og anbefalinger vil utgjøre et viktig grunnlag for dette arbeidet. Disse medlemmer fremhever videre petroleumstilsynets rolle, som er å følge opp at aktørene ivaretar disse oppgavene.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Norges Rederiforbund i sitt høringsnotat til komiteen uttrykker bekymring for at en større del av Petroleumstilsynets finansiering blir pålagt næringen gjennom sektoravgift og gebyrer. Disse medlemmer viser videre til at det er et behov for å styrke Petroleumstilsynets arbeid mot arbeidslivskriminalitet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 642 post 1 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 642 post 1 med 1,5 mill. kroner.

2.9.3 Kap. 643 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Det foreslås bevilget 122,060 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 119,449 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt bidrar med viktig kunnskap om sammenhenger mellom arbeid, sykdom og helse, ved å avdekke risiko og utrede årsaksforhold angående arbeid og helse, slik at norsk arbeidsliv kan forebygge sykdom og fremme god helse.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

2.9.4 Kap. 646 Pionerdykkere i Nordsjøen

Det foreslås bevilget 3,540 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 3,450 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til Stortingets tidligere behandling av sak om erstatning til pionerdykkere i Nordsjøen. Den etablerte kompensasjonsordning ble supplert ved

at Stortinget i 2014 utvidet ordningen med 25 G ekstra. Det ble samtidig gitt en offisiell anerkjennelse av dykkernes viktige innsats i etableringen av Norge som petroleumsnasjon.

2.9.5 *Kap. 648 Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.*

Det foreslås bevilget 22,918 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 24,435 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

2.9.6 *Kap. 649 Treparts bransjeprogrammer*

Det foreslås bevilget 2,853 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 2,792 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til at myndighetene og partene i arbeidslivet samarbeider om Treparts bransjeprogrammer for å fremme mer seriøsitet og bedre arbeidsforhold i utsatte bransjer. Treparts bransjeprogrammer er startet innen renholdsbransjen, i utelivsbransjen og i transportbransjen. Komiteen mener dette er et viktig og positivt samarbeidsprosjekt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ønsker at slikt partssamarbeid utvides til flere bransjer, blant annet i bilbransjen og/eller anleggsbransjen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet og slutter seg til forslaget.

Disse medlemmer viser til at det er satt i gang bransjeprogram innen renhold, uteliv og transport. Regjeringen er jevnlig i dialog med partene som deltar i bransjeprogrammene om tiltak og innspill. Disse medlemmer viser til at et viktig formål med bransjesamarbeidet er at ikke bare myndighetene, men også partene selv bidrar med konkrete tiltak for å fremme gode arbeidsforhold i bransjen. Disse medlemmer mener dermed det er naturlig å ta dette opp med organisasjonene i arbeidslivet for eksempel i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 649 post 21 med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor man økte kap. 649 post 21 med 1,5 mill. kroner.

2.10 Kapitler under andre departement

2.10.1 *Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne*

Det foreslås bevilget 252,844 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 246,269 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapitlet, og slutter seg til forslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener regjeringen må utvikle en klarere plan med sterkere tiltak for at flere mennesker med funksjonshemninger skal få mulighet til å delta i arbeidslivet. Ifølge arbeidskraftundersøkelsen for 2. kvartal 2017 er bare 43 pst. av funksjonshemmede i arbeid, mot 73,3 pst. for befolkningen som helhet. Dette viser etter flertallets syn, at resultatene på dette feltet er for svake.

Flertallet vil understreke det bekymringsfulle ved at spesielt unge mennesker med funksjonshemninger har store utfordringer med å komme inn i arbeidslivet. En tidligere rapport fra SSB viser at utviklingen de siste årene er gått i feil retning ved at sysselsettingen for funksjonshemmede under 24 år falt markant fra 2013 til 2016.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for et tilgjengelig Norge i 2025, og et universelt utformet samfunn innen 2035, inkludert en konkret plan for finansiering.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen mellom Høyre og Fremskrittspartiet, og Venstre og Kristelig Folkeparti. Under kap. 872 har budsjettavtalen styrket bevilgningen til nevnte kapittel, til de funksjonshemmedes organisasjoner, tilskuddsordning levekår og livskvalitet for personer med nedsatt funksjonsevne og fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer viser til at kap. 872 post 70 økes med 10 mill. kroner til økt bevilgning til funksjonshemmedes organisasjoner, herunder FFO og SOR og 5 mill. kroner til tilskuddsordningen til fritidstiltak for personer med nedsatt funksjonsevne.

Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen i Stortinget fører til at kap. 872 post 72 økes med 5,2 mill. kroner. Forslaget innebærer følgende endringer på posten: økning på 4,2 mill. kroner til HELT MED slik at modellen kan spres til hele landet, og det kan skapes arbeidsplasser for personer med utviklingshemming i det ordinære arbeidsliv og 1 mill. kroner til å øke tilskudds-

ordningen for bedre levekår og livskvalitet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor man økte kap. 872 post 70 med 2 mill. kroner til tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner.

Dette medlem viser videre til at Norges Parkinsonforbund i sitt budsjettinnspill til komiteen har pekt på behovet for å endre tildelingskriteriene for tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner slik at ordningen blir både mindre byråkratiserende samt at formålet med ordningen bedre blir klargjort.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tildelingskriteriene for tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner, foreta nødvendige, tidsmessige og avbyråkratiserende oppdateringer samt klargjøre formålet med ordningen.»

2.10.2 Kap. 2540 Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn

Det foreslås bevilget 85 mill. kroner for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018), mot 80 mill. kroner i saldert statsbudsjett for 2017.

Komiteen viser til regjeringens forslag til bevilgning under dette kapittel og slutter seg til forslaget.

3. Forslag fra mindretall

Rammeuavhengige forslag

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre at arbeids- og tjenesteinnvandrere gis bedre opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utvikle og innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, herunder søkbare midler for konkrete tiltak med dette som mål.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere arbeidslivskriminalitetssentre som dekker hele landet og sikre felles opplæring og planer for disse.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen om å styrke Nav sin juridiske kompetanse både sentralt og lokalt for å sikre vedtakskvaliteten i Nav.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen om ikke å iverksette velferdsobligasjonsprosjektet.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2018 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for Varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018 å komme tilbake med forslag som åpner for at man skal kunne ta inntil 20 studiepoeng i løpet av dagpengeperioden.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen påse at arbeidsgivere gir sine arbeids- og tjenesteinnvandrere fullgod opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utrede en tidskontoordning inntil to år for alvorlige diagnoser hvor varighet på sykepenger avhenger av sykemeldingsgrad.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen vurdere tildelingskriteriene for tilskuddsordningen for funksjonshemmedes organisasjoner, foreta nødvendige, tidsmessige og avbyråkratiserende oppdateringer samt klargjøre formålet med ordningen.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A I, III punkt 2 og 3, VI og IX fremmes av Høyre og Fremskrittspartiet.

Komiteens tilråding B fremmes av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

X fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Øvrige deler av tilrådingen (II, III, punkt 1, 4-6, IV, V, VII, VIII) fremmes av en samlet komité.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	219 567 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	53 035 000	
	50	Norges forskningsråd	162 841 000	
	70	Tilskudd	34 530 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	16 280 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsfor- valtningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	70 417 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	561 102 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	11 494 243 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 546 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	52 923 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres</i>	273 135 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	71 771 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 400 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 566 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pen- sjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	174 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pen- sjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	22 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjons- kasse		
	1	Driftsutgifter	26 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	200 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	79 090 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	151 410 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	95 700 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.....	13 350 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 477 135 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 395 460 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	66 200 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	60 175 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	619 769 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud.....	11 577 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 840 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	266 629 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	28 744 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	121 821 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 540 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	19 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 527 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling.....	2 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 847 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> ...	184 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd.....	47 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 200 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	
872		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 709 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	213 176 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>		28 277 000
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet.....		11 853 000
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-664 825 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	484 922 000	
		3 Avskrivninger.....	135 451 000	
		4 Renter av statens kapital.....	1 249 000	
		5 Til investeringsformål.....	25 000 000	-18 203 000
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		40 741 000
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>		85 000 000
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>		13 348 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>		795 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>		2 170 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>		169 000 000
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>		91 275 000
	76	Bidragforskott		745 000 000
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv, <i>overslagsbevilgning</i>		37 490 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>		1 490 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>		1 271 000 000
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv, <i>kan overføres</i>		305 400 000
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>		2 070 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger		
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>		34 812 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>		267 260 000
	72	Legeerklæringer		415 000 000
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>		86 330 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>		83 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>		43 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 900 870 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 549 375 000	
	72	Stønad til servicehund.....	5 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	128 000 000	
	74	Tilskudd til biler	809 875 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler.....	3 211 180 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	309 600 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 533 025 000	
	78	Høreapparater	711 975 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år.....	49 030 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> ...	73 430 000 000	
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> .	142 030 000 000	
	72	Inntekts pensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 520 000 000	
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 080 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> ...	1 110 000 000	
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsbevilgning</i> .	820 000 000	
	72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	81 000 000	
	74	Utdanningsstønad	300 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 900 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	190 110 000	
		Totale utgifter.....		<u>449 157 282 000</u>
Inntekter				
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag.....	14 830 000	
	4	Tolketjenester	2 580 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.....	26 390 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	27 720 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	1	Gebyrinntekter, lån.....	22 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	122 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	118 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak.....	200 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.....	13 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	400 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3640		Arbeidstilsynet		
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 809 000	
	5	Tvangsmulkt	2 465 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 085 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	12 720 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 315 000	
	3	Gebyr tilsyn	69 165 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	25 000 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	825 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 076 827 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	225 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000	
	87	Diverse inntekter	34 600 000	
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	200 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	23 000 000	
	71	Refusjon av dagpenger for grensarbeidere mv. bosatt i Norge	800 000	
		Totale inntekter		<u>3 658 606 000</u>

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

1. omdisponere inntil 200 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 prosent av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79 Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634, post 79.
5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.

6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 939,7 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	806,94 mill. kroner

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner innenfor en ramme på inntil 10 mill. kroner på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

IX

Folketrygdens avkortingsregler ved sluttvederlag

Stortinget samtykker i at det ikke gjøres endringer i folketrygdens avkortingsregler knyttet til mottatt sluttvederlag.

X

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2018 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

	kroner
1a. Grunnstønnad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 136
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats kan grunnstønningen forhøyes til	12 420
1c. eller til	16 284
1d. eller til	23 988
1e. eller til	32 508
1f. eller til	40 596
2a-1. Hjelpstønning til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	13 560
2a-2. Hjelpstønning etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	14 580
2b. Forhøyet hjelpstønning etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	29 160
2c. eller til	58 320
2d. eller til	87 480
3. Behovsprøvet gravferdsstønning opptil	23 337
4. Stønning til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ⁵	
for første barn	46 656
for to barn	60 888
for tre og flere barn	68 988

1 Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2 Stønning til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992. Ordningen foreslås avvirket fra 1. juli 2018.

3 Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønning til hjelp i huset og stønning til særskilt tilsyn og pleie.

4 Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5 Stønning til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønning til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønningen dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønningen er inntektsprøvet.

B.

I

Stortinget ber regjeringen sikre et bedre samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivets parter, blant annet gjennom å bidra til at kunnskap om arbeidslivet får økt plass i relevante utdanninger og opplæringsløp.

II

Stortinget ber regjeringen åpne for at personer med nedsatt arbeidsevne skal kunne ta fagbrev samtidig som de deltar på Arbeidsforberedende trening (AFT).

III

Stortinget ber regjeringen fase ut konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne som ble gjennomført fra 2014.

IV

Stortinget ber regjeringen i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet påse at det blir prioritert en økning i tiltaksplasser til AFT-tiltaket.

V

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med resultatet av evalueringen av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor med tanke på brukermedvirkning og oppnådde resultater og foreslå eventuelle endringer i anbudspraksis for bedre måloppnåelse.

VI

Stortinget ber regjeringen stanse forsøket med Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i kommunal regi.

VII

Stortinget ber regjeringen gå gjennom oppfølgingen av deltakerne på ordningen Varig tilrettelagt arbeid ordinær bedrift.

VIII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen basert på lignings-tall for 2015 og 2016 med en langsiktig løsning slik at alle får en nettoinntekt fremover om lag på nivå med nettoinntekten frem til 1. januar 2015.

IX

Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en aktivitetsreform for unge uføre på gradert uføretrygd kan utformes, med sikte på at flest mulig kan utnytte sin arbeidsevne.

X

Stortinget ber regjeringen sørge for at Stortingets enstemmige vedtak av 11. mai 2017, om at ingen skal tape trygderettigheter ved å ta på seg oppgaven som fosterforeldre, oppfylles.

XI

Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om å overføre ansvaret for hjelpemidler fra stat til kommune.

XII

Stortinget ber regjeringen utrede adgang til i større grad å åpne opp for å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger.

XIII

Stortinget ber regjeringen endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.

XIV

Stortinget ber regjeringen styrke samordningen av den offentlige tilsyns-, etterforsknings- og påtalevirksomhet for å kunne utøve en mer slagkraftig bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.

XV

Stortinget ber regjeringen gi fullmakt til at Statens vegvesen og Arbeidstilsynet sammen eller hver for seg ved kontroll på veien kan kreve dokumentasjon fra lastebil- og bussjåfører som viser at deres arbeidsavtale er i tråd med allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår.

XVI

Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for et tilgjengelig Norge i 2025, og et universelt utformet samfunn innen 2035, inkludert en konkret plan for finansiering.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 8. desember 2017

Erlend Wiborg

leder og ordf. for kap. 646, 2620, 2661 og 5701

Lise Christoffersen

ordf. for kap. 604, 605, 614, 2655, 3605, 3614 og 5607

Arild Grande

ordf. for kap. 613, 642, 643 og 3642

Margret Hagerup

ordf. for kap. 606 og 648

Siv Henriette Jacobsen

ordf. for kap. 872, 2470, 2542, 2680, 5470 og 5704

Solfrid Lerbrekk

ordf. for kap. 611, 615, 616, 635, 3615, 3616 og 3635

Heidi Nordby Lunde

ordf. for kap. 2540, 2541 og 5705

Per Olaf Lundteigen

ordf. for kap. 634, 640, 649, 664, 666, 3634 og 3640

Kristian Tonning Riise

ordf. for kap. 601, 660, 2650 og 2651

Atle Simonsen

ordf. for kap. 612, 667, 2670 og 2686

Hadia Tajik

ordf. for kap. 600 og 621

